америиканській землі

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го СІЧНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 5. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 6, 1953. VOL. LXI

Христос Родився — Славіте Його!

М. Шлемкевич

Боже й українське

І знову будуть білі скатерті, колач і свічка, традиційні святвечірні страви. Блистітимуть радістю очі і світла ялинок: — огні, огні, огні . . . — І буде тихий таріль для незримого гостя, а свічка гарячими сльозами скапуватиме на нього. Тендітною літорослю — несміливо, то голосніще — пов'ється над нами пісня про Бога, що став людиною з любови.

Будуть спомини з далекого краю про колись розспівані колядками села і містечка, — про залишених там дорогих і близьких. І в'язатимуться дві долі: Божого Сина і України в терен-коронах. На той короткий час, у святу годину, Бог і Україна прийдуть до нас у гості і наповнять наші серця, наші думки.

Невже потім мусить знову бути як що-року? Гаснуть світла і входимо в будні. Бог стає далекий і його тільки іноді шукаємо десь поза світлами. В житті ж, серед журби і праці, забуваємо, що Бог народився в людині, і що людська плоть була Його яслами-колискою. Забуваємо, що в людській душі родиться, — живе і вмірає Бог-Слово. Губимо дорогу до Бога в людській душі, дорогу до Бога в ближньому, що — як і ми — покинутий на непевну долю серед погаслої зорі, яку називаємо нашою землею. Невже знову цілий рік буде бідне наше життя і порожнє серце?!

Чи й Україна мала б губитися за завісою буденних дрібних справ? Вона залишиться любим спомином, потім зеленою плямою на мапі Европи, то вкінці словом-звуком, що його так часто вживаємо-надуживаємо при різних нагодах. Навіть не здогадуємося, що Україна це не тільки спомин і слово, але жива дійсність навкруги нас, — що вона це ж українські люди, їх дух, культура, їх суспільство. І ми, присягаючи любов, одночасно — за прикладом ворогів — ділимо живу Україну на східняцьку, західняцьку, американську, — православну, католицьку, протестанську, партійну і безпартійну, — і розбудовуємо ті окремі подроблені України не в любові до цілости, але серед підозр у взаємній ненависті частини до частини. Чи знову цілий рік буде бідне наше життя і обмежене, і будуть скаламучені наші думки і почування?!

*

На Свят-Вечір пряде українська душа золоті нитки думок про свою долю. В тій пряжі сплітатимуться Боже — універсальне з рідним — українським в одну глибоку цілість. І спуститься золота нитка благовісти, що не в царських палатах, але во пустині, во яскині, в нужденних умовинах української неволі і українського скитальства має народитися Перворідний Син Божий: нове Слово Спасення. Його матір, оспівана колядками українська Мадонна, це бідна наша жінка-комірниця з дитиною-сином на руках. І що-року разом із нею і навколо неї український нарід стає на коліна і молиться своєму необіймленому і недостиженному ще сьогодні призначенню: — стати Правосудом світу, принести йому, поганьбленому і оскверненому світові, щиру універсальну ідею царства справедливости і миру. Це та суто і глибоко українська народня ідея чесности і справедливости, що її протиставляла і протиставить Україна давнім і нинішнім лже-універсальним ідеям, за якими ховаються примари міжнародного розбою і насильства. І в першій черзі протиставить свою правду лже-універсальній ідеї московського, — червоного, білого чи зеленого, всевладства в світі.

Не гасімо ж святвечірних світил! Хай світять вони нам на цілий рік, на далеку і достойну дорогу. Хай показують і навчають, які марні і нікчемні всі наші поділи і суперечки в обличчі нашої віри і нашого призначення. Не лякаймося нашої бідности і нашого теперішнього безсилля. Сьогодні наша правда неодягнута, як Син Божий народжений у вертепі. Але вірмо собі до кінця! Во оце зійдуть — як заповідає колядка — ангели з неба до землі і принесуть нам у дарі, як колись Божій дитині, три свічі воскові і ризи шовкові: — світляний одяг українського духа і ризи його державної свободи!

Пантелеймон Коваль

Свято Воплощення

Сталася дивна таємнича подія, що стрясла цілим світом: народився Син Божий в образі людини, щоб образ цей освятити, зробити його праведним і цим виконати предвічну місію Божого милосердя над світом — спасти світ від гріха і смерти. В чім же суть цього надзвичайного явища? Як зрозуміти самий акт освячення людської природи народженням Сина Божого?

В таємничій бесіді з Никодимом Христос пояснює „ізраїльському вчителеві", що, крім народження з утроби матері, у людини є ще інше народження — народження від Духа. А народжене від Духа рівнозначне народженому від Бога (Іо. 8. 47). Цим визначається дуалістичний напрям в житті людини. Співвідносне значення цих двох засад в загальній формі визначається тим, що „дух животворить, плоть же не пользує нимало". Це значить, що здібність прийняти благодатні сили істини й життя, принесені в світ Сином Божим, — це діло духа в людині: лише хто „від Бога", „той може слухати слова Божі" (Іо. 8. 47). Лише той, хто народився „від Духа", може увійти в царство Боже (Іо. 35), тоді як „плоть і кров не можуть наслідувати царства Божого" (І Кор. 15, 50).

Старозавітне розуміння віри розцінює „живу душу" людини, як наслідок того, що Бог вдихнув свій дух в істоту, створену з землі. Новозавітне релігійне розуміння людини просякнуте свідомістю, що „Бог дав нам від Духа Свого", і що тому не тільки наша душа, але й тіло наше „Храм Духа Святого". В християнській догматиці ця свідомість стверджується, як наслідок віри в те, що божественне слово, предвічно сущий Син Божий воплотився в особі людини, в Ісуса з Назарету, сина Марії.

Цим самим Бог освятив людську природу. Святиня народженого від Бога людського духа, як вона конкретно воплощена в живій, тваринній природі людини, — цим самим і освячує цю тваринну людську природу.

Звідси величезне значення Євангельських слів про те, що той, хто нагодував голодного, одягнув нагого, відвідав хворого, — той здійснює цим свою любов до самого Бога, або, як говорить Євангелія, така людина зробила все це самому Господеві, Ісусу Христу. Тому єдина загальна мета і цінність християнського життя — „царство Боже і правда його" — досягається подвійним завданням нашого життя: поряд з перетворенням світу в „царство Боже" ми повинні оберігати саме буття світу, що його частиною є людина.

Такий неминучий дуалізм людського життя оснований на тому, що „небачене" спасіння людини сполучається з „баченою" неміччю людини перед темними силами світу. В Євангелії від Іоана читаємо такі слова: „Я прийшов не судити, а спасти світ". Це слова божественної любови. Ця любов подібна до материнської любови, що навіть в найбільш злочинному сині бачить і любить чисту для неї живу душу своєї дитини. Зло, що ввійшло в світ з первородним гріхом, могло тільки викривити й ослабити світ, але не могло його знищити, згубити визначену самим Богом священну первооснову світу.

Ця велика святість для нас онтологічної первооснови світу визначається не тільки тим, що він творіння Боже. Вона визначається ще й органічною приналежністю людини до світу, спільністю її тваринної природи. В особі людини для нас освячене всяке творіння, освячений світ.

В цьому власне й полягає суть великої тайни народження Сина Божого, тайни поєднання природного з надприродним, людського з божеським. Христос і є те слово воплощенне, що в образі Боголюдини прийшло на землю, щоб своєю божественною силою, благодаттю Свого Духа освятити світ.

Нині світ ще не дійшов до цілковитого усвідомлення значення цієї великої події. Матеріялізм, що опутує світ темрявою ночі і намагається відірвати людину від вищих ідеалів її світлого життя у Бозі, ще звужить боротьбу з онтологічною первоосновою світу. Але даремні намагання! Вифлеємська зоря, що загорілася над яслами, де лежало дитятко, Слово воплощенне, ніколи не згасне. Християнський світ славить і завжди славитиме народженого Сина Божого словами невмирущої ангельської пісні: ‚Слава на небі Богові, на землі мир між людьми доброї волі".

Іван Ірлявський

У СВЯТ-ВЕЧІР

Летять роки... І знов, як сон,
як багенс давно облиггя,
навіє спогадів вогонь
цей вегір таємнигий.

Ах, скільки радощів старих,
затаєних та не забутих,
не збили нам прудкі вітри
ані завії люті.

В душі, наповненій гуттям,
далекі загоряють свігі,
а дзвони грають — як і там —
в твоєму серці тригі.

І рвється думкою в туман
крізь далегини невідомі,
туди, де манить рідний храм
та світло твого дому.

І багиш молодегий шлях
в село снігами ги рікою,
на нім лишила ти в снігах
дитинство з колядою.

Летять роки... І знов, як сон,
як багенс давно облиггя,
навіє спогадів вогонь
цей вегір таємнигий.

ВІСТІ З АМЕРИКИ

● **Вінстон Черчил,** британський прем'єр, приїхав до Ню Йорку кораблем Квін Мері. Він хоче зустрінутися з новообраним президентом Айзенгавером і обговорити майбутні стосунки Англії з Америкою.

● **Електричне крісло** для Розенберґів у в'язниці Сінґ Сінґ, у стейті Ню Йорк приготоване на середу 14 січня, в год. 11 ранку. Одначе обоє атомові шпигуни надіються відсунення кари смерти, щоб могли внести прохання за помилування до президента.

● **През. Труман** склав нову комісію для провірки льояльности дипломата Карла Картера Вінсента, якого відсунено з його посту. Це зробив він за порадою секретаря стейту Діна Ачесона.

● **$20,000,000 на побудову** кооперативних домів у Бронксі, дільниці Ню Йорку, призначили два відділи юнії візників і два відділи юнії працівників підприємств публічного вжитку.

● **Три мільйони доларів** на жіночі каледжі записала вдова по Тамесі Ламонт, спільнику звісного банкіра Морґана. Вона померла 29 грудня 1952 р.

● **Як щороку, так і тепер,** — англомовна преса великих міст вмістила короткі або й довгі повідомлення про святкування Різдва за старим стилем, якого притримується частина громадян, що належить до східньої церкви або до східнього обряду. Часописи пояснюють різницю двох календарів та приблизно обчислюють кількість вірних східньої церкви. „Сандей Нюс" з минулої неділі, у своєму повідомленні, покликається на інформації о. Андрія Кущака, українського пароха з Іст Гемпстеду, який твердить, що більшість вірних східньої церкви є слов'яни, а серед них — росіяни, болгари, серби та українці.

● **Помер о. Яків Дебур,** капелян і професор Української Катол. Академії в Словтсбурґу, 22. грудня ц. р. Він народився в Голляндії в 1883 р., був гр. катол. парохом в Західній Україні після 1918. р. До Америки приїхав у 1932 р.

● **Страйк на нюйоркських** автобусах спонукав до ділання посадника міста Імпеллітері. — Заповіджена конференція між посадником і провідником юнії.

● **Метрополітен Опера** видала заклик за збірку $1,500,000, щоб могла передавати постійно опери через телевізію в ЗДА й Канаді. Це вже шостий заклик опери за допомогу від публіки.

● **Осторогу перед можливим** нападом атомовою бомбою проголосило американське товариство „Ассошіейтед Юніверсітіс", яке керує Краєвою Лябораторією Комісії Атомової Сили в Брукгейвен, Н. Й. Товариство радить переорганізувати цілу цивільну оборонну систему для запобіження нещастю.

● **Губ. Адлай Стівенсон,** що провалився як кандидат Демократичної партії на президента при останніх виборах, поїде в подорож на Далекий Схід, після чого складе пляни своєї політичної праці. Передбачують, що це станеться щойно восені цього року.

● **Досліди над електронною** ділянкою фізики продовжуються посилено для пристосування її на мирні цілі. Хоч тепер вся увага дослідників звернена на примінення цієї енергії в озброєнні, проте, коли прийде можливість, то продукція легко може бути переставлена на мирні рейки, — як запевнив про це керівник відділу дослідів корпорації Е. В. Акс.

ДРУГЕ РІЗДВЯНО-СВЯТОЧНЕ ШИСЛО „СВОБОДИ" ПОЯВИТЬСЯ ЗАВТРА З ДАТОЮ ЧЕТВЕРГА, 8-ГО СІЧНЯ, І В НЬОМУ БУДУТЬ ПОМІЩЕНІ ДАЛЬШІ СВЯТОЧНІ МАТЕРІЯЛИ І ПРИВІТИ.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
СВОЇМ ЧЛЕНАМ И ПРИХИЛЬНИКАМ
ТА
ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
бажає
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Різдвяний Привіт

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ДМИТРО ГАЛИЧИН ПЕРЕДАВ ЧЕРЕЗ „ГОЛОС АМЕРИКИ" ТАКИЙ РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ВІД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ:

ХРСТОС РОДИВСЯ! — СЛАВІТЕ ЙОГО!

Це слова різдвяного привіту українських людей, якими вони від віків возвелигують народженого Христа — Бога.

„Христос Родився — Славіте Його!" — це ті традиційні слова різдвяного привіту, що їх уже від десятків років передають американські українці своєму народові на рідній, українській землі.

„Христос Родився — Славіте Його!" — цей традиційний привіт шле Українському Народові сьогодні й сімдесять тисяг гленів Українського Народного Союзу, цієї української заморської твердині, яка шістдесять років тому піднесла на цій американській землі синьо-жовтий український прапор та возвелигила його й українське ім'я своїм творгим трудом та його великими результатами в поодиноких ділянках української культури й українського життя.

Проте, глени Українського Народного Союзу, як і вся наша американсько-українська спільнота, пересилають свій різдвяний привіт Україні, країні і народові свого походження, в глибокій скорботі, що по такому довгому гасі і по такій затяжній і героїгній боротьбі за волю, що по стількох трудах і жертвах, волелюбний український народ ще і в цьому році обходитиме Свято Різдва Христового в страшній неволі і горю, що він ще й в цьому році не має права прославляти народженого Бога свобідно, по своїй волі і вподобі, як це він міг робити в своїй вільній і народоправній державі, встановленій його волею в 1918-тому році, в Українській Народній Республіці.

Безбожницькі лозунги і терористигні заходи комуно-кремлівського режиму ще і в цьому році здавлюють кожне вільне слово й волю українського народу. Ще й в цьому році не підуть вільно в Україні з колядою, не відправлятимуть різдвяної утрені і не засядуть українські родини до Святої Вегері.

Але до свого цьогорігного різдвяного привіту українському народові глени Українського Народного Союзу бажають долугити й послання скріпленої віри та надії, що теперішня комуністигна неволя не є вігна та що день визволення українського народу недалекий. Вільний світ, з Америкою на голі, вже прийшов до переконання, що — як це заявив новообраний президент Америки Двайт Д. Айзенгавер — воля і мир є неподільні. Вільний світ з кожним днем більше переконується, що в теперішній атомовій добі людство і його цивілізація не можуть вдержатися в світі, поділеному на вільний і каторжний, та що без волі для всіх не може бути миру для нікого.

Для досягнення тої великої мети, для здобуття волі і миру для всіх, отже, в першу гергу для визволення українського та всіх інших поневолених Кремлем народів, невтомно працює сьогодні, як і за весь гас свого існування, Український Народний Союз та десятки тисяг його гленів. Він робить це своїми книгами, що відкривають правду про Україну та про її народ і його змагання; він робить це своїм вкладом в розвиток української думки і української культури та своїми щедрими пожертвами на допомогу визвольним змаганням українського народу. Маюги між собою тисягі нових українських поселенців, у великій мірі самих колишніх жертв большевицької тиранії, глени Українського Народного Союзу можуть сьогодні збільшити свій вклад у визвольні змагання України; вони можуть з ще більшим успіхом розкривати перед вільним світом ті злогини, які поповнили кремлівські народовбивці над українським народом, та доказувати, що це саме вже завтра може статися з усіма іншими народами, якщо вони не допоможуть знищити анти-християнський і анти-народний большевизм.

Дотеперішня українська боротьба за волю, дотеперішні жертви і терпіння, мільйонові жертви зорганізованого гервоним Кремлем голоду в Україні перед двадцятьма роками, невинні жертви большевицького терору з масових могил Вінниці та інших міст України не пішли на марно. На героїгних прикладах тієї боротьби та на трагігних жертвах комуністигного терору світ пізнав справжнє потворне облиггя комунізму і прокидається до боротьби проти нього ще заки його не збуджено в огні окраденим, як це сталось колись з Україною.

Передаюги сьогодні свій різдвяний привіт в Україну, глени Українського Народного Союзу, як і всі американські українці, звертаються рівногасно своїми молитвами до народженого Христа-Бога, щоб дав українському народові перетривати це страшне комуністигне лихоліття та дожити тої щасливої хвилини, коли вся Україна буде знову вільною і нікому непідлеглою державою українського народу, — бо тільки тоді зможе свобідно пролунати в Україні різдвяний привіт: — „ХРИСТОС РОДИВСЯ — СЛАВІТЕ ЙОГО!" і тільки тоді з мільйонів вольних українських грудей залунає під небо вольний спів коляди: — БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ!

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

● **Евакуацію Тріесту** та передачу адміністрації західної його зони Італії а східної Югославії обмірковують цілком серйозні відповідальні американські і британські урядові кола — повідомлено з поінформованих джерел.

● **На цілому корейському** фронті впродовж вчорашнього дня був майже повний спокій, бо сильні морози й сніг припинили навіть звичайну патрульну акцію.

● **Східно-німецька** комуністична партія проголосила заяву, в якій перестерігає перед тими своїми членами, включно з членами центрального комітету, які були колинебудь закордоном, закидуючи їм „тітоїзм", „троцькізм" і „сіонізм".

● **Рене Маєр,** лідер французької радикальної партії, заповів, що він вже сьогодні звернеться до Національної Асамблеї, щоб дістати від неї уповноваження створити новий уряд країни.

● **„Красний Флот",** орган совєтської фльоти перестерігає населення Совєтського Союзу, мовляв, західні аліянти намагаються використовувати для своєї „брудної роботи проти совєтської держави нестійкі елементи" та закликає до „політичної пильности" проти „шпигунів і саботажників". Та сама газета називає Джана Фостера Долеса, новопризначеного американського державного секретаря, „трубадуром американського імперіялізму".

● **Ізраїльський президент** — Бен Цві (Син Гершка) помістив в ню-йоркській жидівській газеті „Дер Туг" свої спомини п. з.: „Від Полтави до Сіону", в якій з великим пієтизмом до України та української культури й українського народу описує свої дитячі та юнацькі роки на Україні.

● **Іранська преса повідомляє** про заарештування трьох совєтських шпигунів, які намагались перейти нелегально кордон до Ірану.

● **Совєтський маршал Родіон** Маліновський закінчив інспекцію корейського фронту. Його побут у Кореї відбувся одночасно із скріпленням комуністичного фронту в Кореї, бо комуністи бояться офензиви союзників.

● **Індійський прем'єр міністрів** Негру все ще вірить, що мирова пропозиція в справі виміни полонених може привести до перемир'я в Кореї, хоч її відкинули Совєти, червоний Китай і комуністична Корея.

● **ЗДА висилають 615 фунтів** ліку „Котіназіну", який з успіхом лікує туберкульозу, що тепер поширюється серед цивільного населення в Кореї, головним чином серед дітей.

● **Успішні переговори** між амбасадором ЗДА Гендерсоном і прем'єром Моссадеком будять надію, що англо-іранське нафтове непорозуміння можуть незабаром зліквідувати.

● **Нова урядова коаліція** в Ізраїлі задумує приступити до господарських реформ, які дозволять розв'язати дотеперішні економічні труднощі.

● **800 єгипетських урядовців** звільнили, бо вони самі зрезиґнували під час урядової кампанії за очищення уряду від продажних елементів. — Між звільненими знаходяться державні підсекретарі аж до звичайних урядовців включно.

● **Папа Пій XII прийняв** на окремій авдієнції сера Персі Сілліту, шефа англійської тайної розвідки.

● **Рене Маєр,** провідник Радикальної французької партії, продовжує свої розмови з партійними колами в справі організації нового французького уряду.

БАГАТО РАДОСТИ З НАГОДИ РІЗДВЯНИХ СВЯТ
ТА БАГАТО УСПІХІВ У НОВОМУ РОЦІ
СВОЇМ СПІВРОБІТНИКАМ, ДОПИСУВАЧАМ,
ПРИЯТЕЛЯМ, ЧИТАЧАМ ТА ВСІМ УКРАЇНЦЯМ
бажають
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РІЗДВЯНІ МІРКУВАННЯ

Американський вчений, Крістофер Довсон, пише в своїй останній книжці „Розуміння Европи", що сьогодні Европа втратила дотеперішнє провідне місце в світі. „Все, що можемо сказати", пише Довсон, „то це, що колись була Німеччина, як теж, що колись була Европа, та що обидві зістали знищені". Провід у світі перейшов на думку цього вченого, який дошукується філософії в історії, до рук З'єдинених Держав Америки та СССР. Відродження Европи, пише він далі, може одначе ще наступити, але тільки з відродженням християнства, бо европейська цивілізація була завжди у своїй есенції християнською.

Не будемо входити глибше в питання, чи є аж так зле з Европою, як думає Довсон. Не будемо теж сперечатися з ним щодо того, що ЗДА і СССР є сьогодні у проводі світу, або — як нам здається — що йде важка боротьба за цей провід. Ми переконані, що в цій боротьбі не йде ЗДА про загарбування чужих країн та їхніх матеріяльних багатств, а про певні ідеї дуже тісно зв'язані з християнством, з глибокою вірою в Сина Божого, народини якого сьогодні святкуємо.

Син Божий, прибравши людську постать підняв гідність людини до найвищих висот, а людина створена на образ і подобу Бога, повинна б, цілком зрозуміло, бути на цій землі першою по Бозі в правдивій християнській цивілізації та в справжньому християнсько-суспільному устроєві. На такому світогляді побудована Америка. Ніщо інше, а тільки ідеали Америки є властивою причиною її боротьби з диктатурою безбожницького Кремля, агресія якого змагає не тільки до фізичного опанування людини, але й духового, щоб вбити в ній усе те, що зв'язане з високими моральними законами, об'явленими Богом, яких треба людині придержуватись у відношенні до свого ближнього. І то треба придержуватись їх не тільки людині, але й владі, що керує народом чи державою!

Конфлікт між ЗДА і СССР, це конфлікт між релігією і матеріялізмом, між християнською цивілізацією і кремлівським варварством, між свободою і тиранією, між любов'ю як найвищою чеснотою у християнськім способі думання і ненавистю та терором, що є єдиними джерелами сили червоного тоталітаризму. Такі конфлікти людство вже переживало, тільки не в такій мірі, як тепер. Це добре розуміють в Америці. Тим можна теж пояснити, що в цій країні присвячують тепер з кожним роком щораз більше уваги релігійним питанням. „Релігія є основою свободи, рівности, людської гідности, непорушности родини та конституційної демократії, характеристичної для цеї країни", стверджувала недавно заява американського Католицького Єпископату. Знов „Лист до християнського народу Америки", що його видала недавно Рада Церков Христа ЗДА, це осуд „сатанічних злочинів" держави, яка „намагається брати на себе божеські прерогативи", як теж домагання для релігії „законного місця" в виховнім та соціяльнім американськім житті. Для повноти згадаємо ще й за недавно виголошені слова перестороги президента Трумана, що Америка не витримає в боротьбі з комуністично-московською агресією „коли б ми захитались в вірі в нашого Бога".

Наше місце було, є і буде з тими, що мають незломну віру в ніким непоборну правду, яку дало світові Боже Дитя. В такому настрої засядемо теж і цього Різдва до Святої Вечері. Засядемо з вірою і надією в краще завтра цілого світу, що знайшовся, як говорив през. Труман, „в обличчі страшної загрози з боку тоталітаризму і війни". Тою нашою вірою є обнятий в першу чергу многострадальний український нарід в Україні й поза нею, що так довго жде на волю, якою втішаємось на цій землі. Тому саме святкуймо традиційно, але й славно, з розумінням наших обов'язків і з любов'ю до наших рідних, виявленою ділами і пожертвами, як пристало на добрих і віруючих українців-християн.

ТРАДИЦІЙНА КОЛЯДА

Наша традиція — це один з наймогутніших засобів нашого самозбереження як окремої етнічної групи в цій багатонаціональній країні. Що більше, зберігання наших традицій в усіх їхніх різноманітних формах і видах збагачує й саму цю нашу прекрасну мозаїку найрізноманітніших культур і звичаїв, збагачує її в найкращі зразки творчости поодиноких народів. Поодинокі національні групи, що творять одну американську націю, зберігаючи при цьому свої традиції і свої властивості, дають практичний доказ, що всі народи в світі можуть зберігати свої властивості, — можуть творчо конкурувати і при цьому жити в мирі, згоді і злагоді та творити справжню одну світову сім'ю.

Наші національні традиції вже нераз були подивом для інших національних груп. — Що більше, деякі з них вже навіть прийнялися та стали складовою частиною загально-американської культурної скарбниці.

Наші традиції, привезені із Старого Краю, ми тут не тільки намагаємося зберігати, але й розбудовувати та збагачувати власними надбаннями, які теж вписується на конто українського народу. І так, як наші українські традиції з одного боку поступово приймаються та стають частинно американські, так і ми, українці, не вагаємось приймати й робити своїми поодинокі американські традиції, що відповідають нашій українській душі та нашим різноманітним потребам. — Таку своєрідну синтезу прекрасної української і благородної американської традиції ми можемо добачити і в нашій американсько-українській формі коляди. Тут бо традиція українських колядок пов'язана з американською традицією допомоги найбільш потребуючим, з американською традицією подарунків, відповідно достосованих до наших потреб та вимог.

Обидві наші центральні установи, — Український Конгресовий Комітет і Злучений Допомоговий Комітет, в цьому році устійнили, що по всіх наших громадах повинна відбутися коляда, а зібрані при цій нагоді фонди повинні в цілости піти на допомогу залишенцям в Европі. Це вже стара правда, що ситий голодного не розуміє. Так і багато з нас, що користають з усіх благ американського добробуту, вже навіть не здають собі справи, що мільйони нашого народу примирають з голоду, що терплять найбільші недостачі, поминаючи вже саму трагедію неволі. Всі ми часто про це говоримо, бо вже така мода. Але самим говоренням і від самої тільки згадки ніхто не буде ситий, ані нікому не буде тепло. — Правда, не всім тим мільйонам ми можемо допомогти, бо ворог навіть тої мізерної допомоги, яку ми могли б дати, не допустить до тих наших братів, яких він держить в ярмі. Але в Західній Европі є ще понад 20.000 нашого народу, переважно немічних, інвалідів, стариків і дітей, яким можемо допомогти і які нашої допомоги так дуже потребують.

Сьогодні ми становимо в Америці велику, свідому і об'єднану громаду. Ми багато говоримо про „політичну еміграцію", всіляко словами виявляємо свої співчуття і свою духову єдність з народом, з якого походимо, та говоримо про свою велику місію для того народу у вільному світі. Наша традиційна коляда під час Різдвяних Свят дає нам добру нагоду підтвердити ці наші деклямації ділом: практикою нашої традиційної коляди та найщедрішою пожертвою на допомогу потребуючим. Ми переконані, що коли б ввесь американсько-український загал дав на коляду — допомогу для наших братів залишенців в Европі тільки маленьку частину того, що він видасть під час свят навіть на цілком зайві для нього речі, то сума нашої коляди для залишенців добігала б до багатьох соток тисяч долярів.

Різдвяна Коляда буде для нас шляхетним продовженням традиції, буде теж культурною розривкою та товариською подією. До вас прийдуть колядники, відвідають вашу хату, заспівають пісню та побажають вам традиційним звичаєм Веселих Свят і щасливого Нового Року. — Щедрою пожертвою на допомогу залишенцям ви зложите на їхні руки такі ж самі побажання й для українського народу.

Такими своїми побажаннями-пожертвою не обмежуйтеся тільки до колядників. Їх могло б у вас чи у вашій громаді й не бути, або могли б до вас не зайти. Тоді не зволікайте й ще під час свят самі вишліть свою пожертву до УКК чи до ЗУАДК. Може трапитись, що колядники прийдуть до вас два рази, — або застануть вас у гостині у знайомих чи рідних. Тоді теж не відмовляйтеся, що ви „вже дали", але дайте щераз, бо цим ви тільки в малій частині сплатите борг ласкавій долі, яка заощадила вам тих всіх терпінь і страждань, що їх переносить сьогодні нарід, з якого ви походите.

Прославіть Воплощенного Бога молитвою, колядою — і щедрою пожертвою!

Іван Кедрин

ЄДНІСТЬ — ПЕРЕДУМОВА УСПІХУ

Українська єдність — це не є питання сентименту. Тому це не є теж тема для моралізаторських проповідей. І коли вибираємо саме питання української єдности на міркування під Різдво, то не задля „святочности" цієї теми, приналежної ніби до категорії тем „під свято", а тому, що вважаємо її одною із найперших точок всієї української політичної проблематики. Отже тяга українців „бути в купі" не є тотожною з тягою до політичної єдности. Бо в першому випадку — лучитися в однородно-українські суцільні гурти в умовинах еміграційного життя в Европі (щоб мати однородно-українські скитальські табори чи лише бараки), виїздити гуртом за море, мешкати гуртом в тій самій (хоч би найпоганішій) міській дільниці, — це не тільки свідоме чи підсвідоме розуміння свого інтересу, але також острах перед чужим середовищем, нехіть мати діло з чужомовними сусідами, бокування від чужого світу через закорінену привичку перебувати завжди тільки між „своїми". Іншими словами, мусимо чітко відрізнювати ґетто від єдности і гін до ґетта від гону до єдности, — в першому випадку це явище неґативне, в другому позитивне. Ґетто нищить нас, ґетто в усіх своїх постатях — гурткове, обласне, партійне, національне, — ґетто є одним із найяскравіших проявів духового провінціялізму і почуття меншевартости. Єдність спасає нас, єдність є доказом культурної і політичної зрілости, єдність є доказом розуміння ситуації, що в ній нині перебуває український нарід і українська справа.

Не можна сказати, що в нас є тільки гін до ґетта і що нема зовсім зрозуміння потреби єдности, як передумови успіху українських національно-державницьких змагань. Ні, так зле воно не є.

Наші громадські діячі знали, що така консолідація необхідна, вони знали, що продовження стану розпорошення і боротьби між собою загирює всі можливості боротьби назверх, — громадська опінія інстинктовно відчувала те саме і згори, не вдаючись у розгляд, хто тут винуватий, обвинувачувала кожного, хто був проти консолідації. І коли між основниками Української Національної Ради була також група ОУН Ст. Бандери, то це сталося саме з отих обох причин: і тому, що сам Ст. Бандера знав, що консолідація є політичною необхідністю (у тому дусі він проголосив тоді свою голосну заяву) і тому, що ОУНР зискувала на приступленні до УНРади і тратила через ізоляцію, таксамо, як потім безумовно втратила чимало своїх симпатиків і втратила в широкій громадській опінії, коли виступила з УНРади.

Те саме можна сказати про Український Конгресовий Комітет. Коли, не вважаючи на всі суперечності, на партійні, групові, обласні й персональні різниці, 5-ий Конгрес Українців, попереджений частинно найгострішою полемікою повною демагогічних ноток, таки закінчився повною консолідацією усіх існуючих українських політичних таборів і груп в ЗДА, то це безумовно доказ свідомої і плянової акції, здорової, політично зрілої. Це зовсім байдуже, хто із складових частин Українського Конгресового Комітету „зискав" та хто „втратив", хто „виграв" і хто „програв". Всі ці вигри і програ є в „лапках", бо зовсім несутні. Сутньою є безумовно вигра української справи, бо нема ніякого сумніву, що останній Конгрес Українців збільшив повагу української громади в ЗДА, а не будьякої одної її групи. Здається, що це ясно для кожного не то політика, а найсірішої людини, що через вигру загально-української поваги виграють на цьому і всі окремі зорганізовані гурти громадянства.

Ці зорганізовані гурти — партії, групи — надалі зберігають свою повну незалежність ідеології і програми, з одним винятком: частину своєї „суверенности" передають у користь загально-національного інтересу. Ніхто не вимагає від нікого, щоб він почав відразу любити свого противника, коли лише сів із ним за один стіл, коли опинився з ним в спільній верхівці. Симпатії й антипатії залишаються надалі, суперництво ідей залишається надалі. Вони проявляються тільки в культурнішій формі, такій, щоб вона не виключала перебування в одній кімнаті і за спільним столом. Чи боротьба ідей внутрі громадянства мусить вестись некультурно, заїло, нетолерантно й образливо для противника?! Де це видано у світі?! І навпаки: Що шкодить суперництву ідей і що шкодить всеукраїнській ідеї соборництва і державництва культурна форма і взаємна толерантність, діловитість полемічних аргументів та викорінювання взаємної демагогії?!

Єдність українського громадсько-політичного фронту є передумовою успіху українських політичних змагань в найширшому і найреальнішому розумінні, бо єдність в очах всього чужомовного світу є доказом зрілости, доказом політичної культури, доказом розуміння політичної абетки, що наказує одностайність постави назверх, у справах всенаціонального значення, та виключає розбиття в обличчі сучасної трагедії народу. Як один нарід не може ділитися на два „народи", так і не можна мати двох політичних проводів. Така диковина репрезентаційного політичного двоподілу ріже кожний нарід, що дозволяє собі на неї. Послухайте голосів поважних польських політичних діячів на еміграції: скільки шкоди, скільки втрат зазнала польська справа від факту, що від кількох років польське громадянство поділилося на три центри! І тільки те, що між отими трьома центрами раз-у-раз є зв'язкові нитки та переконання чужинецького світу, що польський державницький патріотизм получить їх ще перед вибухом третьої світової війни, рятує поляків, щоб західній світ таки рахувався з ними при вирішуванні справ будучої Польщі. Коли в нас не буде єдности, то Україна і її справи будуть завжди предметом а не підметом. Єдність українського фронту у відношенні до московської еміграції та американської політики у справах Сходу Европи скріпила українську повагу. Єдність українського фронту примусить рахуватися з українством, коли прийде війна і мирова конференція після третьої світової війни: тільки при передумові політичної єдности ми не будемо стояти тоді у передпокоях, а засідати за столами із власть імущими у світі. Ми мусимо виштовхнути аргумент з рук наших ворогів, що „нема з ким говорити", бо є „забагато репрезентантів". Тільки при передумові єдности відпадають репрезентантські амбіції окремих середовищ, амбіції розбивацькі, шкідливі для цілости справи і для свого власного середовища. Тільки при передумові єдности можуть „вижитися" всі партії і групи, тільки передумова єдности створює школу державницького думання і державницького підходу до всіх справ, тільки передумова єдности уможливлює відрізнювати речі малі від великих.

І тому єдність є національно-політичним імперативом і тому наше роз'єднання лежить в жагучих бажаннях наших смертельних ворогів. Тому теж будьмо згори, а пріорі, насторожені проти всіх і всього, що нас роз'єднює чи пропагує роз'єднання в будь-якій формі! Відкидаймо згори всякі суґестії роз'єднання, без уваги на найкрасномовніші арґументи, бо отрута не перестає бути отрутою, коли її посолодити чи влити до чарки з малиновим соком. Загартуймо себе проти тих отрут свідомістю всеукраїнського політичного інтересу, що вимагає єдности! І будьмо політично об'єднані одним політичним проводом тому, що третя світова війна стоїть перед дверима і що вільна Україна мусить мати своє закордонне представництво сильне, з об'єднаним фронтом за собою, а не з отарою розпорошених і приголомшених громами нової світової хуртовини овець.

Юрій Шерех

СВІТ Т…

Мені вже доводилося писа… про те, що сила совстської пропаганди полягає зовсім не з переконливості. Навпаки, совєтська пропаґанда ніколи не витримує ані простої логічної аналізи, ані найпростішого зіставлення з фактами. Вона розсипається тоді на порох і втрачає будь-яку дійовість. Одначе вона в суті речі і не претендує на таку переконливість. Її мета інакша: вдовбувати свої твердження й гасла так довго, поки вони стають звичними і людина втрачає критичне ставлення до них. Колись Толстой визначав суть мистецтва як зараження почуттями й наставленням супроти світу. Це типово російське розуміння мистецтва як свого роду пропаганди можна було б покласти і в основу визначення суті большевицької пропаґанди як такої.

Тому головна метода боротьби з большевицькою пропаґандою мусить бути не якась емоційна контрпропаґанда, а передусім тверезе вказування на факти, на дійсність. Воно допомагає, як холодна вода сп'янілій людині. Правда, в обох випадках перше враження не належить до приємних. Це може бути навіть почуття розчарування й жалю за втраченими алькогольними мріями й видивами. Але трохи згодом, коли похмілля мине, повернена до дійсности людина буде тільки вдячною за радикальне лікування.

…дних і трафаретних уже тверджень совєтської пропаґанди належить твердження, ніби совєти несуть людству величну нову ідею, здатну запалити всіх і кожного, ідею нового суспільного ладу, тоді як „гнилий Захід" неспроможний висунути й протиставити жадної рівновартної ідеї, а тільки чіпляється інстинктовно за вчорашній день. Це типове твердження совєтської пропаґанди, але воно таке липке, що прив'язалося й до багатьох людей, на еміґрації сущих, і вони повторюють його, — правда, не з почуттям тріюмфу, як це роблять совєтчики, а з почуттям гіркого жалю, — але повторюють його раз-у-раз. Можна знайти це твердження і на сторінках деяких, навіть першорядних еміґраційних періодичних видань. Чи твердження це відповідає дійсності?

Ані трохи. Це звичайне облудне спотворення фактів, розраховане на „зараження" через постійне повторювання. І коли його повторює дехто з безперечних ворогів совєтського ладу, то треба прямо сказати, що він мимоволі, але підтримує ілюзії, вигідні тільки совєтам. Треба просто і з усією силою ствердити, що ніяких ідей — власних ідей — у совєтського ладу нема, ніякими власними ідеями запалити нікого він не може, що світ творчих і живих ідей, — це якраз західній світ. Це стосується до науки. Загально відомо, що совєтська наука зійшла на пси, і полювання на західніх фахівців — виявляє з невідкличною ясністю, що вона живе обкраданням Заходу. Ті науки, де цього обкрадання не провадиться, — насамперед гуманітарні, — зайшли в цілковитий глухий кут і виразно деґрадують, обертаючися в колі перестарілих метод, не спроможні творити жадних широких концепцій. Що може в совєтській науці дорівняти хоч би концепціям Тойнбі в історії, або фонологічної школи в мовознавстві?

У політиці — хіба випадкове малпування західніх назв і зовнішніх форм західніх інституцій? Аж до останнього скасування не-західньої назви партії большевицькою і впровадження західньої „президії" в центральні органи партії. Але може найчутливіший термометер, що реаґує на поведінку суспільного організму небезпосередньо і тому особливо яскраво, — це мистецтво. І тут картина особливо катастрофічна. Бо що спільного з мистецтвом має серійний виріб романів про соцзмагання, фільмів про черчілофашистів і розфарбованих фотографій з неіснуючого ідилічного життя щасливих совєтських громадян? І в яке порівняння можна ставити цю олеографічно-плитку казенщину з багатством творчих шкіл і шукань на Заході?

Мені довелося бачити не одного „Гамлета" в Совєтському Союзі. Спершу це були традиційні Гамлети дореволюційного типу, освоячені традицією, що її створив Тур-

(Закінчення на 6-тій стор.)

Олена Звичайна

ОГЛЯНЬСЯ НАЗАД!

(Уривок з повісти „За що?")

(1)

Я бачу зоряне небо, запудровані снігом будиночки глухих завулків Холодної Гори*) й загаптоване вибагливим мереживом інея гілля дерев... Бачу пухнастий килим глибокого, недоторканого ще снігу і... сліди на нім... Бачу три жіночі постаті, що чимчикують одна за одною, по-гусячому, повагом прямуючи кудись навмання — у відкрите засніжене поле, де так свавільно висвистує вітер...

Вперед — гусаком іде висока, ставна жінка років 35-ти. На ній модне манто хутром назовні, білі високі валянці й кокетливий капелюшок, з-під якого буйною хвилею висмикуються запудровані інеєм кучері. У неї зарум'янене морозом обличчя, великі блакитні очі й ніс картопелькою.

*) Холодна Гора — передмістя Харкова.

За нею слідом, енергійно допомагаючи собі палицею, суне зігнута постать бабусі. Вона вдягнена дуже бідно, по-старечому, але валянці в неї — добрячі... Її обличчя, як печене яблучко, — усе в глибоких рівчачках, її глибоко-заховані під чолом чорні очі гостро вдивляються в тьм'яво-синій присмерк з-під запудрованих інеєм навислих брів.

. Останньою іде середнього росту молода кароока жінка в синій вовняній шапочці, чорнім плащі та півчеревиках, у які раз-у-раз западають холодні, як крига, сніжинки. Боже мій, який же то дошкульний дотик! І як до болю цупко стискає морозжартівник задубілі пальці її ніг!

Як лиховісно висвистує вітер! Як влучно знаходить він щілинки й дірочки в одязі трьох жінок, владно пробиваючись до їх тіла! Але й цього йому мало: він прагне до кісток — до мозку кісток!

Усі три жінки мають одну спільну рису: вони — горбаті... Я бачу це все, як на кіно-екрані. Я дивлюсь-вдивляюсь і в отій третій — молодій кароокій, що перемагає глибокий сніг ногами в півчеревиках, я пізнаю... себе.

Ось уже три години тинямось ми, старанно уникаючи залюднених вулиць. Три години! І кожна з них має 3600 секунд, і кожна з тих секунд пече й жалить, як та оса.

— „Куди йти? Де перебути ніч? Як дочекатися ранку?" — ці питання чорними круками кружляють над нами. А кружляючи, крячуть про те, що наші знайомі й друзі, що мешкають на Холодній Горі, не пустять нас переночувати. Але... ми й без круків дуже добре знаємо, що стукати до дверей і сердець наших друзів — даремна річ.

О, кляті півчеревики! Мука моя! Це ж саме вони натягають ниточку мого терпцю до стану павутинки, бо... я бачу, як уперто й наполегливо, як витримано й спокійно чимчикують глибоким снігом обидві мої супутниці, а я... Свавільною птицею виривається з моїх грудей стогін...

Жінка, що гусаком веде нас кудись навмання, раптом і рішуче спиняється. Від несподіванки бабуся стукається своєю похиленою головою об її горб, а я в свою чергу — об горб бабусі.

— Далі — не йдемо! — категорично виголошує наш „гусак": — Для мене ясно, що одна з нас після цієї ночі стане калікою навіки. Це — поперше. А подруге: де ґарантія, що на глухій вулиці ми не потрапимо на міліціонера? Чейже вони всюди за нами полюють! Навіть і відкрите поле не врятує нас, бо ж на тлі білого снігу нас буде видно здалеку. А потретє: промандрувавши цілісіньку ніч на морозі та вітрі, чи будемо ми здібні вистояти завтра в черзі не менше восьми годин?

— Усе це до нудоти відомі аксіоми! — подразнено відгукуюсь я, дрібно-дрібно витанцьовуючи дивний танок змагання з морозом: — Коротше, благаю вас! Що саме ви пропонуєте?

— А ось що! Я залишаю мій мішок вам, а ви обидві почекаєте мене... ну, та хоч би й у цьому садочку... До речі, гляньте: хвіртка до нього відхилена. Без мішка я стрілою змотаюся на Катеринославську, викличу дзвоником двірника першого-ліпшого великого будинку, зроблю на нього враження туалетом і „часвими", ну і... може, він і погодиться пустити нас до ранку під сходи. Як думаєте?

— Ваша ідея — блискуча! — захоплено погодилась я, а слідом за мною притакнула й бабуся.

Один звинний рух, і невеличкий запудрований снігом мішок м'яко гупнув об землю, розчавивши пухнасту недоторканість білого калима. Одна хвилина, і висока, струнка і звинна постать жінки, позбувшись горба, зникла з наших очей, розвіявшись, як дим, у тремтливім хаосі сніжинок, якими так пустотливо грався хуртовинний вітер.

Пів години пізніше бородатий, подібний до Распутіна двірник, пустивши нас до будинку з чорного ходу, заклопотано ховав до кишені щойно одержані „п'ятірки", гостинно запрошуючи нас сісти на підлогу під сходами.

— Отутечки! Біля теплих батерей! У мене, бувало, безпритульні діти десятками від смерти рятувались, ну, а сьогодні й ви... — Тут він поперхнувся, зиркнувши на пишне манто одної з нас: — Тільки ж глядіть мені! Може, бува, „чорний ворон" по когось приїде, і вас під сходами аґенти НКВД застукають, то... знайте: усі три, як одна, маєте казати, що зайшли сюди самовільно, тихцем і заховались без мого дозволу. Я ж бачу вас наскрізь, хто ви такі! Чуєте?

— Чуємо! — слухняним тріо відгукнулись ми, і заспокоєний двірник зник, пообіцявши збудити нас рівно в п'ятій.

Бувають у житті хвилини, коли почуття відрази мовчить, приборкане й загнуздане іншими, сильнішими почуттями. Сівши на власні клунки, ми притулилися спинами до теплих батерей. О, щастя! Ніжне тепло хвилями вливалося в наші просякнуті морозом тіла. Я сиділа в центрі, і цих дві чужих жінки, віддавали мені ще й своє власне, органічне тепло... Вони обидві, чиїх імен я не знала, здавалися мені найріднішими, і мимоволі згадувалися родичі, знайомі та друзі, що перестали зі мною вітатися саме з того дня, як дізналися про арешт мого чоловіка, — усі одночасно, немов по команді...

Не спалось... Тихо-тихенько, мов плескіт струмочка в лісі, точилася розмова трьох під сходами. Тепліше ставало й на душі. Ми познайомились. Виявилось, що дама в манті була дружиною видатного інженера-бельгійця, ув'язненого ще місяць тому, що в бабусі арештовано єдину донечку й зятя, що „сидів" тепер в одній з моїм чоловіком камері. Виявилось, що дружина бельгійця принесла оце передачу вдруге, а вперше — два тижні тому здала чисту білизну*) й наступного ранку одержала назад брудну з... плямами крови на ній.

— Ой! — зойкнула бабуся, здригнувшись усім тілом: — То, виходить, — це правду кажуть, що їх там тортурують, щоб до вини признались...

— Я цього не твердж! І... я ж не казала вам, що їх тортурують! — спохопилась дружина бельгійця.

Голуб довір'я, що завітав до нас під сходи, раптом знітився і заховав свою голівку в пір'ячко...

*) За Єжовщини харчові передачі в'язням були категорично заборонені.

— Ну, певна ж річ, що ви цього не казали! — поспішила я заспокоювати свою гарно вдягнену сусідку: — А ось від мене зовсім передач не приймають, дарма що ношу їх регулярно в призначені, згідно з розкладом, дні. Ось уже скоро два місяці, як мій чоловік у тій самій білизні вошей годує...

— Гм... — мугикнула собі під ніс дружина бельгійця: — це дуже й дуже... цікаво... Бачите, в чому річ... Є такі чутки, ніби передачі заборонені саме для тих в'язнів, які не хочуть... до вини признатись... А... скажіть, будь ласка, якщо це не таємниця, чи не є ваш чоловік людиною твердої волі... непохитної вдачі?

Голуб довір'я знову повеселішав...

— Так! — твердо, з переконанням відповіла я: — А... ваш чоловік якої... вдачі?

— Мій?!? — хвилева павза: Мій чоловік — м'якотілий інтеліґент. Вам тепер... зрозуміло?

Тихо-тихесенько, мов плескіт струмочка в лісі, точилася розмова трьох під сходами. На цей раз слово взяла бабуся. Її беззубий шепіт бринів майже без інтонацій, як одно-

ВСЯ КОЛЯДА НА ДОПОМОГУ ЗАЛИШЕНЦЯМ!

ЗГІДНО З ПОСТАНОВОЮ УКК І ЗУАДК ВСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА ПРИЗНАЧЕНА НА ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ-ЗАЛИШЕНЦІВ В ЕВРОПІ! КОЛЯДУЙТЕ ГРОМАДНО! ЖЕРТВУЙТЕ ЩЕДРО!

КОЛЯДУ ПЕРЕСИЛАЙТЕ ДО У.Н.ФОНДУ: UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, 50 CHURCH STREET, Room 252, NEW YORK 7, N. Y.

Д-р Осип Берест (Австрія)

НАД ВЕРТЕПОМ ЗВІЗДА ЯСНА...

(Різдвяні рефлексії)

Спробуймо начеркнути світогляд, що заіснував в році народин Ісуса Христа, та світогляд, який панує сьогодні, в половині XX. століття. Можливо дадуться повести певні аналогії між так давнім вчора і нині.

Закон римського цісаря Августа, яким приказано перевести докладний спис населення римської імперії, започаткував нову еру для народів, з'єдинених довкруги Середземного Моря. У тому, так з'єдиненому світі, в якому найшлася також тодішня Европа, заіснувала ціла духова спадщина старинного світу: Єгова жидівського народу, — мудрість святинь єгиптян, — глибока філософія греків та державницька думка римлян. Але універсальною силою, яка мала сцілити увесь той світ, мала стати ідея римського світогляду, спрямована передусім на практичне наладнання потреб щоденного життя. Рим був досить могутній, щоб на списах своїх когорт нести в найдальші закутки великої імперії право та новий спосіб життя. Цісар наказав позакривати святині бога Януса та проголосив — „ара паціс". Від Александрії до далекої півночі хвалили народи римський мир, всюди процвітав новий лад та добробут. На дворах багатіїв, і то не лише римських, але також підбитих варварських народів, розвивалася грецька вмілість, знана раніше не лише Ганібалеві, але також його побідному противникові — Сціпіонові Африканському.

Але душа народу в'янула. Нарід тужив за живим словом, яке приняло б форми для нього більш зрозумілі та конкретні. Щоби вдоволити ті задушевні прямування та бажання простого народу, рішив Рим запозичитись в олімпійських богів. Римський цісар, як „понтіфекс максімус" старався воскресити забутий культ. Він видає розпорядження будови нових святинь, а старі відновляти, створює колегії жерців, які намагаються надати нові форми старим сибільським книгам. Але статуї, що їх тепер виставляли, належали до померлих богів, що в них нарід вже не міг і не хотів вірити. З конечности простолюдина в Римі шанувала ще божків „ляри та пенати", які мали охороняти його домове вогнище від гніву богів. Однак той пошанівок був більш пересудом чим вірою. Але великі героїчні боги, які змагалися з Титанами або боролися під Троєю, належали вже до мітичного світу. Також освічена верства покинула Пантеон богів та щораз більше губилася в абстрактному світі філософічного думання. В той спосіб на вершині політичного та економічного розвою могутньої римської імперії прийшло до цілковитого банкротства на духовому полі і то так серед верхівки, як і серед низів. Не помогло нічого, що Август на початку свого правління приняв титул божеського сина: „діві Юлії філіюс." Не помогло нічого, що передовий римський поет Верґіль в свойому творі „Енеїс" випроваджував родовід Августа від Юпітера! — Августові ставлено святині, з вівтарями та статуями, які зображували його як бога, а шари жерців, званих „августалями" мали задачу ширити культ „дівінації" монарха. — Той культ, так дуже подібний до сьогоднішнього культу диктаторів, мав стати сурогатом релігії, яка мала за ціль з'єдинити народи згуртовані в римській імперії, та ліпити ті щілини, що вони вже зарисовувалися в многонаціональній державі.

Ті відосередні сили римської імперії то були змагання до свободи підбитих Римом народів, то був релігійний монотеїстичний світогляд жидівського народу, то було почуття культурної вищости греків, врешті змагання до свободи ґаллійців та ґерман. На короткий час могла особа Августа здержати занепад. Але ніщо не було в силі заступити людині правдивого Бога. Бог — монарх, створений людиною, мусів уступити місце християнській науці, — яка навіть найнезначнішу людину підносила на образ і подобіє Боже! Коли до вище змальованого на порозі Нової ери додамо моральний занепад обичаїв в римській імперії, особливо родинного життя — стане нам зовсім ясною духова ситуація тому 1952 роки, що однак так дуже схожа на сучасні часи.

Раціоналізм XIX-го століття підмулив тривкі основи християнського світогляду,— чим підготовив духово прихід тоталітарних диктатур з їх жахливими режимами. Кличі любови ближнього змінено апотеозою убивств, концентраційного табору, таборів праці, найбільш рафінованих фізичних та моральних мук. — Бога здетронізовано, а на його місце виставлено гіпсові фігурки диктаторів з їх „августалями", які привчати мають нарід кричати „осанна" фалшивим богам. Також велетенський поступ техніки з автомашинами, радіоапаратами та телевізією не може дати людині цілковитого душевного заспокоєння. Чим більш приглянутися до сучасного життя людини, тим більш находимо аналогії між нинішним днем, а часом, коли родився Христос. Та сама безнадійна душевна пустка довкруги, що її навернений письменник Кестлер очеркнув зовсім влучно так: „Бога випроваджено і повіяло пусткою наче в порожньому мешканні! Французький письменник З. Бартелємі в своїй книжці п. н.: „Криза демократії", так малює сьогоднішню ситуацію світу:

„Не можна сказати, щоб ми жили у веселих часах, — хоч не можна заперечити, що вони цікаві. Світ сьогодні можна порівняти до варстату, в якому щораз менше місця для душевної вартости людини. Нове життя формується під звуки музики пилок, молотів та боруючих машин"...

Образ сумний, але правдивий. Бо як представляється сьогодні мораль молоді після двох світових воєн та мораль родинного життя, про те краще вже не згадувати. Сумний образ людства, яке котиться до заглади, так як це предсказав Шпенґлер в свойому творі: „Заглада культурного світу". В тій хвилині великої душевної трівоги очі цілого християнського світу спрямовані на вифлеємську зірку, яка пастирям та трьом королям вказала дорогу до місця, де народився Ісус Христос, — вічна Правда. Та зірка, яка засвітила колись над домом Йосифа, засвічується знову сьогодні як знак поєднання між народом та знак духової обнови матеріялістичного світогляду.

ЩИРІ ПРИВІТАННЯ И НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

з нагоди Великого Свята Різдва Христового і Нового Року — 1953

— шле —

НАШИМ РІДНИМ В УКРАЇНІ ТА УСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ.

ПАН-АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

передає щирі побажання з нагоди Свят Рождества Христового та Нового Року своїм членам, українським організаціям, з якими співпрацює, та всім українцям, розсіяним по широкому світу. Зокрема сердечно вітає братів і сестер в поневоленій, але свободолюбній і воюючій Україні.

Нехай цей день великої правди буде початком українського миру, взаємної любови та політичної єдности.

ЗА ПАН-АМЕРИКАНСЬКУ УКРАЇНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ:

о. д-р **В. Кушнір** — голова, Вінніпеґ, Канада; **Степан Шумейко — ген.** секретар, Юніон, Н. Дж., U.S.A.; **Д. Галичин** — касієр, Ню Йорк, U.S.A.;
о. **Микола Іванів** — директор, Куритиба, Бразилія;
І. Грегоращук, — директор, Буенос Айрес, Арґентина.

Мґр. Володимир Бучацький

РІЗДВЯНІ СВЯТА НА ЛЕМКІВЩИНІ

„А ми си єсьмо лем бідні хлопи
Что мемо в хижі несім до шопи."

Поневолі згадую не так уже давні, а як відмінні часи, коли так в моїй Лемківщині, як і в цілому світі царив справжній мир. Коли ніхто навіть й не. сподівався отих ґіґантичних, грізних світових воєн, з їх морем крови та сліз, загальним нещастям та руїною. Коли нікому й не приснився кошмарний, тричі проклятий комунізм, який сьогодні одну шосту частину земної кулі, в цьому й цілу нашу Батьківщину, сповняє горем та заливає невинною кров'ю.

В цих моїх молодечих літах, посеред жертвенної, кипучої праці, до найкращих моїх днів належав виїзд на Різдвяні Свята до рідні моєї судженої в гірськім лемківськім селі.

Висівши з поїзду на станції Щавне, з наплечником, повним святочних подарунків, я поспішав, любуючись морозним, але чистим, повним пахощів гірським повітрям. Радісно привітав я свіжо помазану червоною глинкою „хижу", а в „алькири" не міг дати ради градові запитів цілої „челяді" і втішної дітвори. Тільки жінки не відривалися від своєї кухонної праці. Бо ж котра ґаздиня перша в селі подасть святу вечерю, та перша вийде весною в поле. Замерехтіла перша зірка. Тоді ґаздині тим більше звиваються. Ґазда вже розстелив солому по алькири, а вівсяного „дідуха" поставив в куті, промовляючи: „Помагай Біг, на щастя, на здоров'я, на той новий рік".

В той вечір і худібка дістає кращу пашу. На розстеленому на столі сіні, на обрусі хліб „крачун". Цей хліб перший йде до печі, по середині головки часнику. Він стоїть нерушений до Нового Року. Перед Вечерою всі миються в мисці, у яку вкинено мідяки. Під час миття всі шепчуть молитви. Опісля всі стають біля стола, ґазда голосно відмовляє молитви та, перехрестивши стіл, засідає з усіма. Потім частує всіх горілкою, а рівночасно ґаздиня подає страви. Їх, звичайно, 12, перша капуста, потім різні каші, горох, тісто зване „бобильки", гриби, овочевий суш, пампушки, кутя. Всі страви з олієм. По вечері колядують. Під вікном показуються зі „звіздою" хлопці та співають:

„Ой ци чуєш, чуєш, пане господарю, ци чуєш?"
„Ой чую, чую, всім вам вінчую, дай Боже".

Колядників просять до хати та обдаровують.

Перед моїми очима все стоятиме старенька, прегарна, з подвійним підсінням, лемківська церква. Вона так чудово гармонізує з вершками лісистих гір. На співаній Службі Божій не було лиш маленьких дітей, або тяжко хворих. При іконостасі стоять рядом старі ґазди, з восковими „трійцями" в руках. Співає гарно ціла церква. Лиця ясніють радістю та одушевленням. Цілий гурт господарів немов на даний знак співає стару лемківську коляду:

„Нуте, нуте, браття сусіди
Покиньмо клопіт, забудьмо біди,
Найся помножить наша потіха,
Клопіт і нужда згине до лиха.
Треба, треба тєє всім знати,
Чтоб Рожденному поклін оддати.

Все тому винна нещасна Ева,
Что з'іла овоч з райського древа,
Ввела в неволю всі свої діти,
Прийшов Спаситель хоче збавити.

Найперше чули в полі пастирі,
Як у повітрю ангели пili,
Слава во вишніх най Богу буде,
А мир на землі вам добрі люди.

Тєє, тєє треба всім знати,
Які то дари нести Дитяти,
А ми си єсьмо лем бідний хлопи,
Что мемо в хижі, несім до шопи".

Після того жіноцтво зачинало рівно ж стару коляду:

Народився Ісус Христос, будьмо веселі,
Слава Богу, Слава Богу во вишніх Богу,
Слава Богу в високости, а мир на землі.

Оце лишень частина з того, чого забути не можу з найбільшого свята християнського світу.

Ціла ця, від 600 літ завзято перед ворожим наступом боронена, найдальше на захід висунена наша лемківська земля, сьогодні справжня пустиня, ціла від Попруту (Попраду) по срібнолентий Сян та Ославу. Це наше „тверде" в народній обороні лемківське плем'я, насильно та жорстоко переселене в нелюбі йому околиці, сьогодні гірко страждає колхозним рабом або загибає в голоді та холоді від непосильної праці у каторжних таборах.

Я певний, що ви, дорогі браття Лемки, в ці давніше такі радісні для вас дні Христового Рірдва, тепер гірко плачете, та гаряче благаєте Спасителя про скорий поворот до ваших хиж та любих „груників".

І ця надія не заведе вас. Кривавий московсько-польський імперіялізм буде невдовзі зламаний, бо всі насильні імперії впасти мусять. Тоді наші хоробрі бійці не подарують ворогам ні клаптика нашої святої землі. Тоді і ви, наші незломні побратими, вернетесь у свої села та своїми трудолюбивими долонями відновите свої давні ґаздівства.

ВИГУКИ ДНЯ

В РІЗДВЯНУ НІЧ

Сиділи ми колись за одним столом. Балакали, колядували, згадували минуле і вгадували майбутнє. І було затишно та ясно і в хаті, і в душі, як це буває тільки раз у рік на Різдво. Божий наказ прихилив небо до землі, а людські серця двигнули землю вгору, і було на землі як у небі, а в небі як на землі...

„Небо і земля, небо і земля
Нині торжествують:
Ангели й люди, ангели й люди
Весело празнують"...

Глянули ми крізь вікно: довкола не сніг, а мільярди леліток, подивилися вгору, — не Чумацький Шлях, а велигезний траспарент і на ньому золотий напис — самими зорями: Слава во вишніх Богу, а на землі мир"...

Сиділи ми колись за одним столом.

Родина, приятелі, знайомі... А сьогодні?!

Як стадко куріпок розбите яструбом. Дехто подає про себе вістку, дехто й вістки подати не може, бо яструб над головою кружляє, про декого знаю, що вже ніколи вістки не подасть, а про декого й цього не знаю...

Вгадували ми колись майбутнє. Чи могли передбачити таку дійсність?!..

Де Африка, де Німеччина, де Австралія, де Франція, де Італія, де Канада, де Польща!..

А найдальше з усіх — моя рідна земля — Україна!..

Нема від неї ні вітру, ні хвилі...

Бо з тих країн, люди, що колись сиділи зі мною за одним столом, пишуть. І бодай у листах балакають, поздоровляють і часом, рідко коли — всміхаються.

„Далекий світ, великий час.
Пливуть літа рікою"...

Справді далекий світ, у якому ми розсіялись, і справді великий час, у якому ми живемо, а літа пливуть так швидко, що й оглянутись нема часу.

Пишуть люди...

Одним на Різдво літнє сонце світить, другим дощ очі сліпить, третім бурuни морські шумлять, а четвертим лютий холод віддих заморожує.

Але всі вони матимуть сьогодні накритий стіл, і може й сіно під обрусом.

Тільки там, де ми колись за одним столом сиділи — не знати!..

Чи мають вони накритий стіл?!..

Чи не замів стола голод?!..

Чи в кутку хати, замість золотого снопа, не чаїться блідий жах?!..

Чи не завиває в комині, замість вітру, жаль?!..

О, Христе! Дай їм спокійну ніч, бодай ту ніч, у яку Ти приходиш людиною на світ!

Дай їм забути теперішність, позолоти їм спомини і дозволь на мрії.

Нехай не затемнює їх споминів невідома тінь у вікні, не полошить мрій гуркіт мотору під хатою, не привертає дійсности стукіт кулака в двері кімнати!

А тим, що в південних країнах, дай, Христе, сніг. Коли не природний, то хай янголи струсять трохи пір'я зі своїх крил. Бо з діда-прадіда віримо, що Ти прийшов на світ у покритій снігом стаєнці.

А всім нам дозволь сподіватися.

Що прийде час, коли ми сядемо за одні стіл, а той стіл зіпремо одним кінцем на Карпати, а другим на Кавказ і заспіваємо Тобі хвалу сорокмільйоновим хором:

„Бог Предвічний народився.
Прийшов днесь із небес"...

Галактіон Чіпка.

● Вимогу розгляду справи Катиня в Об'єднаних Націях висунув в Шікаґо Ш. Розмарек, президент Польсько-Американського Конгресу. Розмарек пригадав про злочини червоної Росії та вимагав, щоб міжнародня організація зайнялася справою мордування військовополонених в Росії, що виявилося зникненням 15 тисяч полонених польських старшин, з яких частина була знайдена в лісі під Катинем.

КОЛЯДА І Н. ФОНД СПІВРОБІТНИКІВ ГОЛ. КАНЦ. У.Н.С. І „СВОБОДИ"

Як кожного року, так і тепер, співробітники в Головній Канцелярії Українського Народного Союзу та в Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи", з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року зложили свої пожертви на коляду та свій національний даток до Народного Фонду Українського Конгресового Комітету на 1953-тий рік:

	Коляда	Н.Ф.
Д. Галичин	$15	$50
Р. Слободян	15	50
Л. Мишуга	15	50
Г. Герман	15	50
А. Драган	10	25
С. Гладкий	5	25
Д. Слободян	5	25
Я. Кулинич	10	10
Меланія Міляновнч	5	15
С. Шумейко	10	10
С. Демидчук	5	10
Йосифина Ґіббонс	5	10
Т. Гіль	5	10
І. Книш	5	10
І. Козак	5	10
Д. Кравець	5	10
С. Куриляк	5	10
В. Назаревич	5	10
Е. Париицький	5	10
П. Постолюк	5	10
М. Твердовський	5	10
С. Федів	5	10
В. Кушнір	5	10
Ів. Корицький	5	10
Л. Луців	5	10
В. Чапленко	5	10
Люба Лапичак	3	10
Неоніля Сохан	3	10
Надія Онишкевич	3	10
В. Сохан	3	10
Марія Стецюк	3	10
Ірина Ваґнер	3	10
О. Волощук	3	10
І. Ольховий	3	10
О. Котик-Степанович	3	10
Ірина Лапичак	3	10
Катерина Маґура	3	—
Ярослава Левицька	2	10
Марія Думанська	2	10
Стела Раси	2	10
С. Шимон	5	5
А. Лапичак		10
Е. Сарахман	3	5
В. Мельник	3	5
В. Цьопко	3	5
Уляна Явна	3	—
М. Кусий	1	1

манітний музикальний супровід до тих гірких, як полин здогадів, у морі яких я потонула. Зміст того шепоту-шелесту залишався за межами моєї уваги. Мене ж бо хвилювало інше: як виглядає тепер брудна білизна мого чоловіка? Пильно вдивляючись у пітьму під сходами, я бачила засохлі й незасохлі ще плями його крови, що червоними мазками різних відтінків горіли на тлі два місяці ношеної білизни... А чи не допитують його саме в оці ось нічні години, коли я з таким комфортом сиджу ось тут під сходами? Нічні години — години допитів! І кожний допит — це нові букети свіжих, яскраво-червоних маків на...

На цьому нитка моїх думок раптом урвалася... Чи не тому, що урвався шепіт бабусі, і на зміну йому прийшла тиша? Тиша поважна, урочиста й вагітна якимись несказаними ще словами, що мали ось-ось злетіти з бабусиних уст...

— Ось як і... де зустрічаємо ми з вами Свято Народження Христа! — тут бабусі чомусь забракло повітря, і вона знову замовкла. Ковтаючи слину чи, може, сльози: — Але... і це не таке вже страшне в порівнянні з тим, як зустрічають сьогодні це свято там наші найрідніші... Гей-гей! Чи ж пам'ятають вони, що сьогодні — Різдво, чи здібні ще згадувати про те, що колись...

В Свят-Вечір варили вечерю завжди із дванадцяти страв?..

І славили тую печеру, родивсь де царів усіх Цар...?

— А чи, може, замість 12-ти страв їх... 12 разів Різдвяної Ночі на допит беруть?!? — забувши обережність рвучко спитала моя друга сусідка, і голос її бринів так різко й надірвано, немов би вона хотіла цієї ж таки ночі комусь за щось помститися.

Пів п'ятої. Тихесенько, крадькома, одна за одною, по-гусячому залишаємо ми гостинний притулок під сходами, щоб, бува, двірник не привів до нас міліціонера.

Ще... ніч. Різдвяна Ніч. Чому ж майдан Холодногірського базару переповнений людьми, неначе те озеро водою під час весняної повені? Чим торгують ці люди? І де їхній крам?

Навіть і найпильніший спостерігач жадного краму не зауважив би. А тим часом базар живе нервовим, напруженим життям, переливаючись у стислих берегах майдану так жваво, як живе срібло. Але, як це не дивно, люди не вигукують, не кричать і не сміються. Ні, ні! Сріблясті перлини й грайливі дзвіночки жіночого сміху, навіть і на мить єдину, не розрізують нудно-строгого полотна цього приглушеного людського гомону, дарма що в натовпі рішуче переважають жінки. Базар гуде на одній ноті, як вулик зненацька сполоханих бджіл.

Ці люди мають іще одну дуже цікаву рису: вони здебільшого... горбаті, а на тлі білого снігу під містичним блиманням ліхтарів, що ледьледь порушують густий синьо-сірий присмерк Різдвяної Ночі, вони здаються божевільними, що позбігалися сюди з метою, якої, крім них, — не збагнути нікому!

— Увага! — не дуже голосно, але чітко вигукує владний басовитий голос, і стає раптом так тихо, як у церкві в павзах між окремими словами священика: — Хто — на передачу, пропоную тихо й без крику стати в чергу сотнями! Перша сотня — вперед — до мене!

З несамовитою силою заметушився базар: закипів! Усі його молекули прийшли в рух: — Я з першої сотні! І я! І я! Ой, пропустіть же мене, дядечку, вперед, бо я маю число „5". Я ще на світанку вчорашнього дня записалася! А в мене число „25"! А в мене — 92!

Сотня горбатих буйно виперлася вперед: ось, мовляв, ми — перша сотня на передачу! Це вам не будь-що бути в першій сотні!

Отак! Порядок — велике діло! — знову почулася владна команда басового голосу: — Ну, а тепер у межах першої сотні станьте — за нумерами! Друга сотня — до мене! Ставай швидко за нумерами — в потилицю за першою! Отак! Швидко! Р-раз-два! Гей, третя сотня — до мене!

Бабуся, дружина бельгійця і я птицями полетіли на голос, збиваючи з ніг тих, що стояли нам на дорозі, і в третій сотні швидко знайшли своє місце.

Четверта сотня! В потилицю — раз, два! П'ята! До мене! — з інтервалами вигукував власник басового голосу, з кожною новою сотнею все більше від нас віддаляючись: — Шоста! Сьома! Отак! Восьма! Дев'ята!..

(Докінчення буде)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

висловлює сердечну подяку всім платникам Національного Датку та жертводавцям і закликає тих, що не зложили ще Датку, поспішити з вплатою!

Нехай всі Українці в Америці об'єднаються своїми датками в новому році в Українському Народному Фонді і створять сильну базу для допомоги українським визвольним змаганням!

ХРИСТОС РОДИВСЯ — СЛАВІТЕ ЙОГО!

БАГАТО РАДОСТИ ТИМ, ЩО ДОПОМОГИ ПОТРЕБУЮТЬ;
БАГАТО ВДОВІЛЛЯ ТИМ, ЩО ДОПОМАГАЮТЬ;
КРАЩОЇ ДОЛІ ТА ВИМРІЯНОЇ ВОЛІ ВСІМ УКРАЇНЦЯМ

— бажає —

З НАГОДИ ХРИСТОВОГО РІЗДВА І НОВОГО РОКУ

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

ВІД ІМЕНІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ
прошу
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ І КАНАДИ ПРИЙНЯТИ
СЕРДЕЧНИЙ ПРИВІТ І НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ
З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ.

Д-р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

УПРАВА Т-ва УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ

— вітає —

Членів Т-ва і всіх Українських Інженерів в Америці і по цілому світі з РІЗДВ'ЯНИМИ СВЯТАМИ

і бажає

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

ПРОВІД СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

пересилає сердечні побажання з нагоди Різдва Христового й Нового Року українським жіночим Централям й їхнім членкам об'єднаним в СФУЖА, розсипаним по всему світу.

Одночасно вітаємо від всіх нас, наші Сестри в Рідному краю, на засланні й в бойових станицях: Дай Боже щасливо ці свята провести й внедовзі Волі України діждатися!

Ми кличемо: ХРИСТОС РОДИВСЯ, СЛАВІТЕ ЙОГО!

ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА,
голова СФУЖО.

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Своїм Відділам, свойому Членству, всім прихильникам Українського Возвольного Руху, українським національним, політичним і громадським установам та середовищам і усій українській Громадськости на тереві З.Д.А

— пересилає —

побажання успіхів в праці в користь української визвольної справи

ГОЛОВНА УПРАВА
ОЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВОЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ.

З НАГОДИ СВЯТ РІЗДВА І НОВОГО РОКУ

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В АМЕРИЦІ

— здоровить —

своїх Членів і всіх Українців-Лікарів в Краю і по всьому світі старим „ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ" та бажає їм щастя та довгих і успішних літ.

РЕДАКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО КВАРТАЛЬНИКА

— шле —

щирі привіти з нагоди празника Христового Різдва та Нового Року всім Співробітникам та Прихильникам журналу в Америці та поза Америкою.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

МИКОЛА ЧУБАТИЙ, редактор.

УПРАВА Т-ва ЗАПОРОЖЦІВ ім. ПОЛКОВНИКА БОЛБОЧАНА в АМЕРИЦІ

щиро вітає своїх Членів і Прихильників з нагоди

СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО.

ЗАПОРОЖЦІ!

В Свят-Вечір поєднаймося душами й серцями в одну Запорожську Сім'ю та спільно освятім світлу пам'ять загинувших і спочилих Побратимів.

В Новім Році нехай нас міцно тримає незломна віра в єдину, світлу мету — МАТІР-УКРАЇНУ!

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО
З РОЖДЕСТВОМ ХРИСТОВИМ

та багато щастя в Новому Році

— пересилає —

всім Членам-основникам Пластприяту в Ню Йорку, Пластовій Станиці в Ню Йорку та всім нашим Прихильникам

СТАРШИНА КРУЖКА „ПЛАСТПРИЯТ"
при Пластовій Станиці Ню Йорк.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

В СВІТЛИЙ ДЕНЬ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

низько вклоняється перед святим чином Української Повстанської Армії та її політичним Проводом, — Українською Головною Визвольною Радою і засвідчає свою готовість в кожну хвилину допомогти своїй воюючій Батьківщині.

Хай живе Організація Українських Націоналістів — передовий загін Воюючої України!

Л. Лепкий

ЯЛИНКА

Під час різдвяних імпрез, у нас залюбки звеличуємо т. зв. ялинку, ставляючи її на першому місці, як наш давній, традиційний звичай. В дійсності, ялинка німецького походження. Вона зв'язана зі староґерманським святкуванням звороту сонця, що відповідало часові теперішнього Різдва. Давні ґерманські племена, мешканці пралісів, запалювали тоді лучива на галузі смерік, вітаючи недалекий прихід весни.

Як та коли цей прадавній поганський звичай перейшов у християнську ялинку, невідомо. Мабуть доволі пізно, бо перші вістки про ялинку появляються щойно з кінцем XV століття. Вона прийнялася спершу тільки по містах, і то не без спротиву німецького духовенства: німецькі літописці записали під 1500 р., що славний німецький проповідник, Иоганс Тайлер, грімко протестував з амвони проти тієї „поганської видумки". Сто років пізніше (1605 р.), ялинка була ще великою рідкістю на Заході. Під цим саме роком один французький подорожний згадує у свому діярію, що він бачив на Різдво в Штрасбурзі „сосонку", обвішану яблуками, ґоріхами, золоченими чічками, на якій горіли свічечки й тому „все мигтіло від блиску".

Значиться, ще й тоді, на початку XVII століття, ялинка була великою новістю, але під кінець цього століття вона стала поширюватись у скандинавських країнах, у Франції, Англії, а дещо пізніше і в Америці. Та приймався цей звичай дуже пиняво. Навіть у Німеччині, звідки він вийшов, не надто захоплювались ним, бо ще в XIX ст. по багатьох німецьких селах його не вводили.

До нас, на Придніпрянщину, примандрувала ялинка з Німеччини через Московщину, до Галичини з Австрії, але прийнялася тільки по містах, — у селах, навіть підміських, ніколи не набула прав громадянства, бо наші різдвяні обрядові звичаї такі багаті, що й найприманливіш чужі додатки зайві.

Пригадуються з батьківського дому старі добрі часи. В нас ялинка стояла в дитячій кімнаті йдіти, самі її вбирали — „янголик" ані не дзвонив, ані не „приносив її". Не знайшла вона собі місця у їдальні, де стояв на покутті сніп, „дід", чи в т. зв. сальоні, хоч всюди була розстелена солома („дідух"), у якій ми шукали горіхів і цукерочків у позлітці та „квокали", визбируючи ці дарунки. Ніхто зі старших ніяких дарунків тоді не діставав, тільки діти. Батько скоса дивився на то, як тоді казали, „деревце". Говорив, що це німецький звичай, а ми маємо свої прегарні звичаї, якими ніодин нарід на світі не може повеличатись. Згадував тоді, що цю новість привесли студенти-богослови з віденського Барбареум.

На скитальщині ми мали змогу бачити Різдво в Баварії: Там на Святвечір не „сушили", ні 12 страв не варили, ні з колядою не ходили, навіть за спільний стіл не засідали. Тільки під вечір у „штубі", інакше світлиці, дзвонив дзвіночок і „янголик приносив ялинку" та ще гору подарунків. На тому й кінчився Святвечір. Потім ішли до церкви, „кірхи", а після відправи їли молошну кашу, навіть за стіл не засідаючи.

Ясно, що при такій духовій вбогості різдвяних звичаїв єдина ялинка стає атракцією.

У нас інакше. У нас, це велике свято родини, до якого вона довго приготовляється. В день Святвечора всі постять, щоб потім, як зійде перша зірка, засісти до Святої вечері, немов до причастя. В цей день домашні, сусіди, знайомі, прощають собі провини, бо цей день братолюбія, миру на землі. Але мир тільки людям добрим, доброї волі. І кожний хоче виявити цю добру волю, хоче бути добрим: всі в родині та всі посполу. Ніхто навіть не поважився б із гнівом засідати до святої вечері. І з гнівом не тільки до людей, а навіть „до звірів диких, і вітрів буйних", що роблять увесь рік шкоду людині...

На Гуцульщині гуцул-господар виходить на свою гору високу з трембітою і трембітає. Всюди по верхах відзиваються трембіти, про Божий мир голосять. А як цей голос трембіти завмер уже своїм останнім звуком десь у далеких зворах, починаються під морозним небом містерії святої ночі: ґазда просить ворогів своїх на веречу — благає їх, щоб помирились, щоб зла йому не чинили, бо він їм усі провини дарує в цю ніч: „Звірі дикі, вітри буйні, прошу вас на Святу вечеру! І ви, духи злі й добрі, прошу вас на Святу вечеру! — А як не хочете в злагоді жити, то ідіть собі на всі чотири сторони світу, у дебри, безвісти, щоб і сліду по вас не стало, амінь!"

Потім іде в хату, вносить сніп („діда") та, виголосивши „віншунок", ставить його на покуттю. На долівку стелить ще „дідух", солому, а в поріг зарубує сокиру-бартку, щоб „нечиста сила" не мала вступу туди, де засідає за столом родина.

Хоч у різних сторонах нашої рідної землі, бувають і деякі відміни в різдвяних звичаях, проте всюди на першому місці славиться цей „пан господар", добрий для родини й для челядини, що про все дбає, усьому лад наводить. А в цей день він зокрема такий, він навіть для худібки ласкавий: сіна їй підкидає, коням вівса підсипає, щоб не нарікали. Бо є повір'я, що на Святвечір „німина" говорить, але підслухувати ніхто не поважиться. Врешті, підслухувати й не має кому, бо всі засіли до Святої вечері. Вона відбувається обрядовим порядком, і починає її господар дому довгою старовинною молитвою, десь збереженою за своїм віком; він тільки вміє її відмовити. А в цій молитві говориться про те, що було споконвіку та що може бути, коли б люди не шанували голосу Божого і правди на землі. По молитві, перший господар забирає ложкою кутю, найстаршу страву предків, з пшениці, меду й маку, та кидає її на стелю, щоб довідатись про урожай на той рік. Починається вечеря, під час якої дванадцять страв чергується, як велить звичай. Вона проходить у святковому настрої, де зема буденних балачок — тільки господар хати проводить розмову, що нав'язує до старовини; він немов передає цю традицію з батька на сина, на діток своїх, щоб вони запам'ятали, як жили їх предки й добро творили. Щойно з кінцем вечері зміняється настрій. За вікном чути, як надходять колядники. Скрипить сніг від ногами, крізь продихані шибки звізда ясна в хату зазирає, й від неї золотом вилискують замерзлі скапи, що під стріхою.

Яка краса наших старовинних колядок! Вони вже в широкий світ замандрували, завдяки геніяльній гармонізації Леонтовича. „Щедрик" у цілій Америці відомий. Куди то не залетіла ця українська „ластівочка"...

А ще друга колядка, теж не менше геніяльна. Своїм текстом:

По всьому світу сталась
[новина,
Діва Пречиста сина
[зродила —
В яслах положила, сіном
[притрусила
Господнього Сина.

Зійшли Янголи з неба
[до землі,
Принесли дари Діві Марії:
Три свічі воскові, ще й
[ризи шовкові
Ісусові Христові...

Що за тематика для великого мистця — українське Різдво! Гуцульський Йордан вже змальований, але польськими малярами.

Велике багатство наших обрядових звичаїв. Зокрема різдвяних. Ми повинні б дорожити тими споконвічними надбаннями душі народу, що заціліли, та які віддзеркалюють не тільки наше національне обличчя, але й є свідками тієї туги наших предків до краси й сонця.

Іванна Савицька

„ТРІЄ ЦАРІ НЕСУТЬ ДАРИ"...

(Думки під Різдво).

Коли наближається Різдво Христове і гучномовці великого, американського міста не вмовкають від коляди „Тиха ніч", а вулиці прикрашені т и с я ч а м и електричних лямп і різдвяними вінками, коли неохайний, з червоним, як бур'як носищем Ст. Кловс, — що ніяк не робить враження святого — енергійно запрошує до купна того, чи тамтого товару, приходить на думку суть і значення отого обміну подарунками, що в Америці прибирає неймовірні форми.

Коли приглядатися тому, чи іншому склепові, з сотнями найрізнороднішого товару і з тисячами покупців, що мов ті виголоджені, голі й босі запроторенці кидаються на стоси накопиченого добра, відноситься в р а ж е н н я, що проголошено з а ч и н е н н я крамниць на 5 літ і хто не купить зараз, буде голодувати, мерзнути, ходити босий і спати на долівці...

Але в Америці ніхто й не думає про такі страшні об'яви. Фабрики п р о д у к у ю т ь мільйони потрібного і непотрібного добра, а люди купують його цілий рік і нагромаджують у себе дома стільки речей, що можна б ними вивінувати малий, галицький склепок...

Уже з нашої три і пів річної практики знаємо, що подарунки дуже часто справляють більше клопоту, чим втіхи. — Майже завжди кортить їх відмінювати, бо рідко коли відповідають вимірами, краскою, чи хоч би смаком...

Часто трапляється так, що ту саму річ, яку хтось годинами вибірав по склепах, ви відкладаєте у куток шафи і навіть на неї не дивитеся, бо вона вам непотрібна.

А дарунок зобов'язує... І вам треба чимсь подібним з р е в а н ж у ватися, не рідко чимсь дорожчим і вибагливішим. Правдиву прикрість справляють подарунки, що походять від незаможних осіб. Сама думка, що жертводавець мусів собі дечого відмовити, щоби купити ту, чи іншу річ, вправляє людину в сумний настрій і вже тим самим дар минається з ціллю.

А зрештою, дарування тої, чи іншої речі тут в Америці, де майже все для всіх доступне, не має ніякого глибшого значення. Це пуста форма, без справжнього змісту, спритна вигадка бизнесменів і фабрикантів, що мають нагоду добре заробити.

Так само й механічно писані святочні картки, це непотрібне обтяжування листоношевої торби.

Коли ми при святочних побажаннях, не від речі буде відмітити, що чомусь закинувся наш гарний звичай посилати святочні поздоровлення на мистецько виконаних картках. Уже серед недавноприбулих прийнялися оті велечезні об'ємом листи, без будь-якого мистецького смаку, ще й з готовим, фабрикантом придуманим текстом. Таки наші старокраєві, святочні листівки, з поданням маляра і коротеньким поясненням картини, змогло б в своїй кількатижневій, передсвяточній мандрівці зробити добру прислугу рідному мистецтву і самим мистцям.

Якже так, спитає хтось, поминути свято Різдва, свято любови і радости — без дарів і поздоровлень? Адже ж тріє царі обдаровували новонароджене Дитя миром, золотом і ладаном.

І ми можемо обдаровувати себе подарунками, що не багато коштують і є доступні навіть найбільшому бідакові.

Чи ж не цінний подарунок дарувати комусь обиду і навіть заподіяну кривду? Або відкликання образливих слів. Чи щирий усміх і добре слово для тих, до кого ми звичайно суворі і непривітні. Відвідини важко хворих. Потіха тих, що сумують. Доброзичливий дар поради тим, що її потребують. Вирозуміння для других. Погамовання в обмовах. Викинення з серця зависті і злоби. Сповнення призабутої обіцянки. Закинення пустого суперництва. Дар молитви і любови ближнього.

Ось список різдвяних подарунків, повних чудового, вартісного змісту, дарма, що не прикрашених лискучими с т я ж е ч к а м и ні скляними дзвіночками... Їх можете посилати безплатно поштою, навіть анонімно, справді посвятомиколаївськи...

Пам'ятаймо, що новонароджене Дитя вітали не лише тріє царі, але також і вбогі пастушки співали колядку:

Ісусе милий, ми не багаті,
Золота в дарі не можем
[дати —
Но дар цінніший несем від
[мира
Се Віра серця і Любов
[щира...

14. 12. 1952.

З нагоди Світлого Празника
Різдва Христового
— та —
Нового Року
найщиріші побажання
членам
Т-ва Прихильників Українського Вільного Університету
пересилає

Рада і Управа Т-ва

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажає

Українському Громадянству, а зокрема Українським Бизнесменам

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ
в Ню Йорку.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

желають

Приятелям, Знайомим і Покупцям

Mr. and Mrs. Nicholas Hladun

166 AVENUE B, NEW YORK CITY

Tel. AL. 4-9755

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

Адв. МИХАЙЛО РАДИК
б. Европейський Директор ЗУАДК

— бажає —

всім новим Іміґрантам і всему українському Громадянству

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

45 East 17th Street New York 3, N. Y.
ALgonquin 4-3190

ЩАСЛИВИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ
— та —
ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО У НОВОМУ РОЦІ
своїм Рідним, Друзям, Колеґам, Знайомим і всім своїм Вш. Пацієнтам

— бажає —

Др. РОМАН ОСІНЧУК

23 East 7th Street New York 3, N. Y.

ЯРОСЛАВА та МИКОЛА ЧУБАТІ

— пересилають —

щирі святочні побажання з нагоди Христового Різдва своїй Рідні, Приятелям та Знайомим,

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ

— бажає —

своїм змагунам, членам, симпатикам, всім українським спортовцям та українцям на Рідних Землях і поза ними

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Замість окремих святочних карток пересилають з нагоди РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВОГО РОКУ цією дорогою свої найкращі побажання: Рідні, Приятелям та Знайомим — склдаючи даток на українську доповнюючу школу в Йонкерс — оці громадяни:

1. С. Банецькі $2, 2. О. Безкоровайні $3, 3. В. Вовчуки $2, 4. С. Гелі $2, 5. Др. Л. Зарицькі $2, 6. С. Женецькі $1, 7. М. Домкови $1, 8. Й. Дударі $1, 9. М. Кабляки $2, 10. Др. В. Ківалі $3, 11. С. Коцибали $2, 12. О. Кудрики $2, 13. Григ. Морози $1, 14. Ром. Морози $2, 15. Н. Н. $1, 16. В. Островські $1, 17. Др. В. Пацлавський $1, 18. І. Пециляки $2, 19. Богд. Стрийські, Рай, $2, 20. Др. М. Стрийські, Скарсдейл, $2, 21. Т. Стоцька $2, 22. С. Таратуцька $1, 23. Е. Фіцики, Ларчмонд, $2, 24. Др. Г. Чвартацькі $3, 25. В. Черевки $2.

Батьківський Комітет.

РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

— бажають —

СОФРОН і ІРИНА ФЕДІВ та МАРІЯ ВАЧКІВ

З ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажає

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

Адв. Іван Романишин

ГОЛОВНИЙ РАДНИЙ У. Н. СОЮЗУ

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

— бажає —

Платон Стасюк

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

Відділам Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі, в Канаді, в Австралії, членству НТШ розсіяному по цілому світі по цей і той бік Залізної Заслони, усім прихильникам і добродіям НТШ і Дому Української Культури, усім українським науковцям складає щирі святочні бажання „Христос Рождається"

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ.

Членам Головного Уряду У. Н. Союзу, усім його канцелярійним Робітникам, Редакторам і Співредакторам „Свободи", Урядникам відділових урядів та всьому Членству У. Н. Союзу в Америці й Канаді, — бажаю Веселих Свят Рождества Христового й Щасливого Нового Року!

ВОЛОДИМИР ГІРНЯК,
Головний Контролер У. Н. Союзу та його організатор у Канаді.

Нашій Рідні, Приятелям і Знайомим найщиріші побажання
з нагоди РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВОГО РОКУ
— засилають —
Д-р ВАСИЛЬ і ЯРОСЛАВА КІНАЛІ
293 Saw Mill River Rd., Yonkers, N. Y.

Родині, Приятелям, Друзям та Знайомим побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО й НАДІЙНОГО НОВОГО РОКУ пересилає
Д-р ОЛЕГ Д. СНІЛИК
з дружиною Мирославою і сином Ерастом
68 Belmont Avenue Newark, N. J.

Родині, Приятелям, Друзям, Знайомим, „Старій Войні" У.С.С. і всім моїм Пацієнтам щирий привіт
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ РОКОМ
Д-р ІВАН ПОДЮК
317 Tompkins Street Syracuse, N. Y.

Вельмишановних Пацієнтів, Друзів і Знайомих
сердечно вітає
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ РОКОМ
Д-р мед. МИКОЛА ГРУШКЕВИЧ
2420 West 14th Street Cleveland, Ohio

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— всім —
Краянам, Спонзорам, Друзям та близьким і далеким Знайомим
— бажає —
Д-р РОМАН КІЦАЙ
Manteno State Hospital Manteno, Ill.

Др. Мед. ІВАН ДАЧИШИН
1923 W. Montrose Ave. Chicago, Ill.
— бажає —
ВЕСЕЛИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім Пацієнтам і Знайомим.

З ВЕЛИЧНІМ СВЯТОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
вітаємо Головних Урядників Українського Народного Союзу, Редакторів, Друкарів щоденника-тижневика „Свобода" і "The Ukrainian Weekly" та всіх наших Співпрацівників і бажаємо їм з новими силами продовжувати їхню відповідальну працю, що зближає пришестя Вищої Правди й для українського народу.

Осипа Гіббонс, Неонілія Сохан, Люба Лапичак, Марія Стецюк.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Приятелям та Знайомим
— бажають —
Т. М. ОРЛОВСЬКІ з донею та БОНЧУКИ
Адреса: Pleasant City, Ohio

Управа Осередку СУМА ім. ген. Т. Чупринки в Ню Йорку, пересилає якнайщиріші побажання „Веселих Свят" та щасливого Нового Року: Воюючій Україні, Героїчній Армії УПА, Г. У. СУМА, членам, симпатикам, дооколичним осередкам, та всім організаціям міста Ню Йорку. Управа.

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— складаю —
найщиріші побажання Друзям і Подругам, Рідним і Знайомим.
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
МЕТЕЛЬСЬКИЙ ОЛЕКСА
42 Phillips Place Northampton, Mass.

З нагоди Різдва Христового і Нового Року найщиріші побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Дорогій Родині та Знайомим
— складають —
ЗЕНОВІЯ, МАРТА і ОСИП ГУЛЕЙ.

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ
— засилає —
найсердечніші побажання своїм Учням, їхнім Родичам та Українському Громадянству —
СЛАВА АМЕРИЦІ, УКРАЇНІ СЛАВА!
В. АВРАМЕНКО.

КРУЖОК ПРИХИЛЬНИКІВ ПЛАСТУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
пересилає своїм Членам і Прихильникам та всьому Українському Громадянству сердечні вітання з СВЯТОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та бажає ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.
Рівночасно прохає прибути на Карнавалову Забаву в суботу, 7. лютого 1953., о год. 8., в Укр. Централі, 180 William St. Newark, N. J.

ЗІ СВЯТОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВИМ 1953 РОКОМ
— щиро вітає —
всіх УСС-ів на Рідних Землях і на еміграції
ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС.

Федір Кубанський

У РІЗДВЯНУ НІЧ НА УКРАЇНІ

(Спогади)

Було... за два-три тижні починають приготовлятись до веселих Різдвяних Свят. Особливо досить було праці у жінок: фарбували крейдою стіни в хаті, а як не дуже було холодно то й зовнішні стіни білили, вішали новенькі завісочки на вікнах, вбирали в чисті вишиті рушники і паперові квіти ікони, шили всім в своїй родині „обновки".

За два-три дні до Різдва у всіх подвір'ях ранком кувічали свині, яких кололи довгими ножами під бік, потім смалили соломою серед двору, самі їх розробляли і самі ж свої жінки приготовляли найкращі в світі українські ковбаси.

Аж ось і Свят-Вечір настав. В кожній хаті, перед образами, горіли лампадки, яких не тушили всю ніч.

Ледве смеркнеся, як уже по всіх вулицях села, парубки й дівчата повиходили колядувати.

...„Радуйся, ой радуйся земле, Син Божий народився...", лунало скрізь по селі в морозному повітрі під ясним зоряним небом. Іноді заходили в хату, а іноді прямо під вікнами співали дивні святочні співи.

„Бог Предвічний народився...", співали в одному кінці села, а потім якась дівчина виводила: „коляд, коляд, колядниця, добра з маком паляниця, а суха не така, дайте тітко пирога..." і в велику торбу міхоноші в кожній хаті кидали ковбаси, паляниці, пироги, сало, давали всім гроші. Регіт, галас по всьому селі.

Приблизно опівночі скрізь все змовкало, лише пси розбурхані колядниками ніяк не угомонювались і ще довго гавкали на різні голоси.

В третій, або четвертій годині вночі, в церкві ударили у великий дзвін.

По всіх хатах люди заметушились, поспішають в церкву на торжественну Різдвяну заутреню і службу Божу. Церква величко освітлена. На всіх панікадилах, перед іконостасом, перед всіма образами горять товсті свічки.

Зверху, з хорів, залунало величне „З нами Бог...", почалась літія Великого повечір'я, потім іде заутреня і зараз же Служба Божа. Не менш як чотири години без перерви продовжувалась Різдвяна служба Божа вночі в церкві і всі весь час стояли, слухали, молились, і ніхто не заморювався, не дрімав.

Ледве починало розвиднятись, як у церкві уже все кінчалось. Всі люди поспішали додому, розговлятися, бо шість тижнів не дозволялось їсти ні м'яса, ні молока, ні яєць, а тепер Пилипівка скінчилась і все це можна вживати „досхочу".

І починались веселощі, яких ніде в світі не було, й нема тепер. А дзвони в церквах цілісінький день теліпкали, і вигравали такі мелодії, що хоч танцюй.

Два тижні святкували колись у нас на Батьківщині Різдвяні Свята, до самого Богоявлення (Водохрища).

Так було.

**

Настала Різдвяна Ніч... 1933 року.

Ті ж самі зорі сяють на небі, той же самий місяць плине безкраїм небом, але що сталось на землі? Мертва тишина! Ніде не чути ні одного колядника, ніде не гавкне ні один пес, бо ні псів, ні котів уже зовсім не стало на Україні. Не чути ніде ні одного дзвона, бо храмів Божих тепер нема: все розруйновано, знищено, і там, де стояли святі храми, лише бур'ян високий поріс, та й той нескошений засох, і тільки сухі верхи його тирчать з-під заметів снігу. Ні одної лампадки в хатах, ніде ні одного вогника не видно, бо й людей вже нема в хатах!

Та й що це за хати: ворітнема, вікна вибиті, двері розчинені. Лише на східцях біля хати завірюха замітає трупи померлих від голоду людей, і лише ноги цих жертв тирчать з-під снігу, бо й ховати вже нікому цих жертв штучного голоду, навмисно створеного Московським Кремлем.

Де все поділось? Україно! Ненько! Що з тобою зробили кляті вороги?! „За що тебе сплюндровано, за що мамо гинеш?.."

Той жахливий штучний голод, створений по злій волі московського Кремля в 1923-33 році загубив шість мільйонів українських хліборобів, і не тому, що не вродило, а тому, що весь хліб, і все те, що можна їсти примусово забрали, й вивезли...

Чи можна це забути? Чи можна це простити?..

Та не будемо втрачати духа мужности! Україна ще не вмерла і не вмре! Вифлеємська зірка, що колись, 1952 роки тому назад, засвітила світові промінь християнської правди — не погасла і не погасне!

Прийде час, і вона знову засяє над нашою рідною, политою кров'ю і сльозами землею. Знову залунають в Різдвяну Ніч дивні святочні співи колядників. Будуть збудовані нові величні храми Божі, в цю Святу Ніч задзвонять в усі дзвони по всій Україні, і від щирого серця прославимо народженого нині Младенця Христа.

...„і помоляться на волі, невольничі діти..."

Грудень — 1952
Петерсон, Ню Джерзі

ВИСТАВКА ТВОРІВ В. Г. КРИЧЕВСЬКОГО

Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує виставку творів недавно померлого Василя Григоровича Кричевського в Ню Йорку в залях Л. М. Клюбу. Відкриття має бути в неділю 11 січня 1953, о год. 11 пер. пол.. Виставка буде тривати від 11 до 26 січня.

Вже зібрано понад 300 експонатів, олій, акварель, рисунків, графічних праць, проєктів архітектурних і текстильних, зарисовок з народнього мистецтва і архітектури, знимки з архітектурних праць В. Кричевського та з фільмів ним оформлених. Хто з громадян ще має які праці В. Г. Кричевського, просимо дати на виставку, або хоч подати докладні інформації про них на письмі для зладження каталогу праць Покійного. Ця виставка мала б бути повторена в Шікаго та Філаделфії. Але може і повинна бути показана і в усіх більших скупченнях української іміграції, де знайдуться організації чи повстануть відповідні комітети з громадян, зацікавлених українською культурою та піонерською і провідною ролею Покійного за цілу першу половину нашого століття. Багато з творів буде можна купити. Чистий дохід з виставок призначений на видання великої монографії про В. Г. Кричевського. Тим часом короткий вступ до каталогу виставки приготовляє проф. В. Січинський.

А. М.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою).

НАКАЗАЛИ П. КАРМАНСЬКОМУ ПИСАТИ ПРОТИ ВАТИКАНУ

У своїх змаганнях завоювати ввесь світ Совєти натрапляють на велику перешкоду в християнстві. Вони повели сильну атаку проти найсильнішої духової основи вільного людства — проти християнської релігії. Головним центром їхньої атаки — Ватикан. Проти нього писав свої памфлети Ярослав Галан, а тепер, після його смерти, ця роля припала Петрові Карманському. Він у своїй брошурі „Ватикан — натхненник марнобісся'ї світової реакції", яку передруковує „Радянська Україна" (з 9 і 10 грудня 1952) і далі пише так: „Я вважаю своїм обов'язком виступити з цією брошурою. Я буду задоволений, якщо моя праця хоч у невеликій мірі сприятиме викриттю Ватикану — цього кубла шпигунів, гонителів і ненависників усього прогресивного, цих мракобісів і акціонерів, які неминуче зазнають поразки в своїх жалюгідних намаганнях зірвати рух мільйонів людей за мир, демократію і соціялізм".

Можна сумніватися, чи ця брошура П. Карманського матиме якийнебудь вплив на українських читачів, що мусять мучитися під совєтсько-російською окупацією. Там люди добре знають, що письменники мусять писати все те, що їм влада наказує. А цілі і змагання цієї влади наші люди вже також добре пізнали.

„ЗАБЕЗПЕЧИТИ КОЛОМИЙСЬКИЙ УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ КАДРАМИ ВИКЛАДАЧІВ"

Совєти вічно кричать, як то вони „дбають про розвиток культури", а зокрема про „культуру західних областей України". Про це пише і А. Скубенко в „Радянській Україні" (9 грудня 1952), де тільки на те, щоб пізніше могти пожалітися, що це „дбання" не таке то вже дуже велике. „Минулого року у місті Коломиї, Станіславської області, почав працювати вчительський інститут. Проте зразу ж в його діяльності виявилися серйозні хиби. Міністерство освіти не подбало про забезпечення інституту кадрами викладачів. В минулому році тут півроку не було завідуючого кафедрою основ марксизму-ленінізму і завідуючого катедрою педагогіки, цілий рік не було викладача на катедрі математики. Тут немає жадного викладача із вченим званням. Особливо погані справи на катедрі фізики". І де ж тоді оте велике піклування культурою та освітою?

„ГРУБО ПОРУШУЄ РАДЯНСЬКУ ЗАКОННІСТЬ"

Хтось зробив був донос на голову виконкому сільради депутатів трудящих села Яценів - Пільний, Городенського району, Колодницького, що він грубо порушує радянську законність". Наслідок цього доносу: „Колодницького знято з посади голови сільської Ради і притягнуто до кримінальної відповідальности". („Радянська Україна", 9 грудня 1952).

„ОГЛЯД ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОСТИ"

Совєти вихваляються, що вони сприяють ростові мистецької самодіяльности та в той спосіб викривають нові таланти з народної гущі. Але який це розвиток „самодіяльности", коли вільно творити тільки те, що каже партія. Ось що пише про це кореспондент „РУ" (10 грудня ц. р.):

„В районах Кіровоградської області тривають огляди художньої самодіяльности. В програмі художніх колективів — пісні про Батьківщину, партію, рідного Сталіна, про дружбу народів нашої країни, російські та українські народні пісні, танці, художнє читання". І де ж тут місце на „невпинне зростання народних талантів", як про це пише той сам кореспондент, коли, на взір царських часів, треба перше заспівати „російських" пісень, щоб пізніше можна було заспівати також і українських?

НОВА КНИЖКА ВІДОМОГО ГУМОРИСТА ІВАНА КЕРНИЦЬКОГО

(л) Відомий читачам „Свободи" гуморист Іван Керницький саме перед Різдвяними святами видав нову збірку своїх гуморесок під заголовком: „Перелетні Птахи". Ця книжка вийшла в „Літературній Бібліотеці" Юрія Тищенка, з прекрасною кольоровою обкладинкою та трьома віньєтами в тексті роботи Миколи Бутовича. Вона має 142 сторінки друку та містить 17 гумористичних оповідань, що поділені на три цикли: — „Рідними обніжками", „Переселення з перешкодами" та „На землі Вашингтона". Як назви цих груп показують, тематика нової збірки І. Керницького відноситься до побуту на рідних землях, на еміграції та на місці нового поселення в Америці. Гумор Керницького жде ще на свого дослідника, який виявить тайну успіху цього автора серед читачів. Але читачі і без цього радо читають його твори, бо знають, що в них знайдуть близьких своїх знайомих, а деколи, може, і самих себе, і з того всього можуть щиро насміятись. Так воно буде і під час читання збірки: „Перлетні Птахи".

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній хаті.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

ВСІМ УДІЛОВЦЯМ ТА ПРИХИЛЬНИКАМ НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
КОМІТЕТ НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
своїм Членкиням, Симпатикам Товариства та цілому Українському Громадянству
— бажає —
УПРАВА Українського Самостійного Золотого Хреста ч. 1. в Ню Йорку

З нагоди РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ХОР „ДУМКА" В НЮ ЙОРКУ
— бажає —
всьому українському Громадянству, а зокрема своїм Членам, Прихильникам та Приятелям
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО, —
Головній Управі О.О.Ч.С.У., Членству, та усьому Громадянству Байону, що нас дружньо піддержує, кріпкої віри у повну перемогу Визвольної Боротьби на Рідних Землях,
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
УПРАВА О.О.Ч.С.У 16-го Відділу в Байон.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ,
членам Головної Управи, Членам 380-го Відділу в Байон та усьому Членству У. Н. Союзу, щастя, здоров'я та витривалости в громадській праці для здійснення наших спільних мрій
— бажає —
МИКОЛА КАРМЕЛЮК,
секретар 380-го Відділу У. Н. Союзу.

Пластовий Провід, Друзів, Прихильників і все Пластове Братство в Краю і на чужині
З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
— вітає —
КУРІНЬ УСП-ів „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

В день Різдва Христового й Нового Року Осередок СУМА — Йонкерс щиро вітає сумівок і сумівців в усіх країнах світу, Українські Центральні Установи, а зокрема вітає Героїчну УПА, революційне Підпілля та увесь Український Народ на рідних землях.
ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!
УПРАВА ОСЕРЕДКУ СУМА ім. 30-е ЧЕРВНЯ в ЙОНКЕРС, Н.Й.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Всім Церковним і Громадським Організаціям та Членам і Симпатикам ОДВУ в Трентоні, шлемо щирі побажання
З НАГОДИ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВОГО РОКУ.
УПРАВА ОДВУ, УПРАВА УЗХ в ТРЕНТОНІ.

Рідним, Приятелям, Знайомим та всім Вельмишановним Пацієнтам
РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажають —
Др. ОЛЕКСАНДЕР і ІРИНА СУШКІВ
64 East 7th Street, New York City.

Знайомим, Приятелям і Товаришам Оркестри
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ бажає
ВАСИЛЬ БОСИЙ
Тел. FOrtham 7-9091 2078 Vyse Ave., Bronx, N. Y.

Всім Українським Товариствам і Організаціям
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ бажає
ВАСИЛЬ БОСИЙ І ОРКЕСТРА
Тел. FOrtham 7-9091 2078 Vyse Ave., Bronx, N. Y.

Управа Української Учительської Громади у Филаделфії бажає Веселих Свят Різдва Христового і Щасливого Нового Року всім своїм членам, їх родинам, українським парафіям, організаціям і установам, зокрема опікунам нашої школи українознавства: Філії УКК у Филаделфії, Товариству Українсько-Американських Горожан при 847 Н. Френклін вул. і Товариству опіки над Дітьми і Молоддю, та складає щиру подяку Всевишнім Отцям парохам та Учительським Громадам за допомогу в розповсюдженні книжок рідних нашого Громадою.
За Управу: Д-р Ю. Мачук, голова і І. Калиняк, секретар.

Всім Приятелям і Пацієнтам —
З НАГОДИ РІЗДВЯНИХ СВЯТ і НОВОГО РОКУ
щирі побажання
— складає —
Др. Е. МИКОЛА РІСДОРФЕР.

УПРАВА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ — ВІДДІЛ ШІКАГО
бажає: Головній Управі, своїм Членам, та всім українським інженерам, Товариствам і Організаціям
ВЕСЕЛИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

Родині в Америці, Канаді, Австрії і Англії, а також нашим Приятелям і Знайомим
З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВОГО РОКУ
засилаємо сердечні побажання.
Родина Р. ГАРАСИМІВ, Ню Йорк.

З СВЯТОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВИМ РОКОМ
Земляків, Приятелів та Симпатиків
— вітає —
УПРАВА Т-ва ВОЛИНЬ В НЮ ЙОРКУ

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІМ ЙОГО!
УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ІЄРАРХІЇ В ЗДА, МИТРОПОЛИТУ ІВАНУ, АРХИЕПИСКОПАМ МСТИСЛАВУ И ГЕННАДІЮ, Всім Членам МИТРОПОЛИЧОЇ РАДИ й ЕПИСКОПСЬКОЇ КОНСИСТОРІЇ, Священикам-Собратам, Парафіянам, Родичам, Рідні, Професорам і Друзям з Духовної Семінарії й Української Гімназії в Перемишлі й Всім Знайомим по цей і той бік Океану — пересилаю найщиріші желання ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ з приводу СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО РІЗДВА Й НОВОГО РОКУ. Хай НОВОНАРОДЖЕНА ДИТИНА — ІСУС ХРИСТОС кріпить Вас Своїми обильними ЛАСКАМИ СВИШЕ й дозволить Вам Всім діждатися КРАЩОГО ЗАВТРА В НОВОМУ РОЦІ — В УКРАЇНСЬКІЙ САМОСТІЙНІЙ СОБОРНІЙ ДЕРЖАВІ!
о. ДМИТРО Т. САВКА,
парох У. П. Церкви св. Івана Хрестителя
512 N. George Street, Rome, N. Y.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА „АРКА" В НЮ ЙОРКУ
48 East 7th Street. — Тел. GR. 3-3550
— вітає —
З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
— своїх —
В.Шановних Покупців, Доставців, Прихильників і всіх українських людей доброї волі та складає їм сердечні побажання на порозі
НОВОГО РОКУ!
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
бажає
Членам 204 Відділу У. Н. Союзу в Ню Йорку
УРЯД 204 ВІДДІЛУ
П. Марко, предсідник
І. Крочак, касир В. Гасій, фін. секретар
Г. Бакуменко, рек. секретар

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ
ЕКО
145 — 2nd Avenue, New York, N. Y.
(між 9—10 вул.) Тел. ALgonquin 4-0888
Властитель В. ЧЕМЕРИНСЬКИЙ
З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
— вітає —
своїх Вельмишановних Покупців, Доставців, та все наше Громадянство і пересилає їм найщиріші побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— та —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

З РОКОВИМ ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
щиро вітаю ВП. п-ню Ю. Коник-Тацюк, ЗУАДК, спонсора п-во Квітковських, за допомогою яких ми прибули до ЗДА, пань з ЗУАДК-у, краянів та знайомих, що вийшли нам на зустріч в порті і гостили в себе, зокрема п-во Танасійчуків, Григоровичів старших і молодших, Новосівських, Вельничуків, п. Ген. О. Загродського, дітройтських п-во Мойсюків, п. Ю. Миронюка; всіх, що допомогали в переселенню до Канади, яких не виписано, а то п-во Фотіїв, Др. Мачуків, Максимовів, Нагірняків, Носісвичів, Каменецьких, Бобрівників, Шаплаїв, Смородських, односельчан, а проф. О. Іванюка, п-во Пердічуків з Альберти, Др. Калину, Об'єднання Вояків і всіх друзів та знайомих. Вітаю членів Президії УЦДОА, з якими співпрацював в Австрії, о. В. Півшивана, Адмін. УАПЦ, членів Парафіяльної Ради УАПЦ в Зальцбурзі, інвалідів СУВІА та комбатантів СУВ. всім їм щирі побажання як щасливих свят, так всякого блага, щастя, кріпкого здоров'я та сповнення задумів.
АМВРОЗІЙ ВУСИК з родиною, Дітройт, ЗДА.

Михайло Островерха

МОЙ, БРА', НЕ ПРОСЛЕЗИ СИ!

... А з степових просторів, із напрямку с. Заздрости, гнала сліпа, безладна й темна хуртовина! Хуґа свистала, звалами сніг несла, рвала сніпки з опущених і занедбаних хат і стоділ та й жбурляла ними в глухі кути села, або в самотні стрілецькі рови-шанці.

А на розпутті, в с. Соснові, недалеко фільварку над Тудинкою, стоїть на сторожі стрілець із сотні Зенона Носковського. Безформною, закутаною постаттю стрільця хитає ця безжалісна хуґа. На рамені стрільця — кріс, із застромленим на ньому багнетом, якось глухо відбивається на цій скаженій білині сніговії.

Темрява — ні неба, ні землі. Десь від Богатковець гупає гармата, як ступа перед Різдвом. У селі тихо. Тут, то там блимає світло в хатах.

Полк Українських Січових Стрільців стоїть у Соснові.

Вся осінь 1915 року проминула нам, УСС, у боях, інколи й у важких боях. Простори степів Панталихи, поля сіл Золотники, Соколів, Раковець, Бенева, Семаківці, Богатківці, Іщків й Маловоди скроплені молодою, гарячою кров'ю УСС.

По останніх кривавих боях за Семаківці, від 1 до 6 листопада 1915, дали нас на спочинок до с. Соснова, в перший боєвий запас. Бої зовсім утихли. А 20 листопада й москалі не витримали степового зимна й хуґи та й за Серет відступили.

Важка й прикра була ота зима 1915-1916 рік. Інколи, як прояснилось, зводили двобій лище гармати. А піхота — борикалась із снігами. Ми, УСС, від Соснова аж до с. Ваґи відкидали з шляху сніг. А того снігу — височенні стіни, гори обабіч дороги.

Проте, як сніговії минали, село Соснів гомоніло молодістю. По всіх хатах, стодолах — сміхи, співи, голосні розмови. А блисне й розсиплеться по неткненій білині снігу сонце, то глянь, і вулиця оживає.

Важкою ходою, насупивши брови, он, пішов сотник Роман Дудинський. Легкою й полетною ходою, підсвистуючи якусь арію, промайнула струнка постать хорунжого Володка Ковалика. З дещо піднесеною бородою і так же пересуненою з-над чола шапкою пішов поручник Андрій Мельник. Дискутуючи на літературні теми й розкладаючи недбало руками, іде чотар Петро Франко з хорунжим Софією Галєчко. На порозі своєї квартири стоїть четар Юліян Нестайко і, стиснувши уста, дає суворого прочухана Паньковi Чортоломному, щоб він не „дер лаха" з наймолодшого стрільця, 15-літнього, Синенького; а на це Панько реготе, аж луна селом котиться. Львівська дитина стрілець Цястечко несе на шнурочку пляшку — йде до кантини. Григорук, побачивши його, кричить за ним:

— Цястечко! Шкода твого ходу! Кантиняр більш горілки тобі не дасть. Йому курінний заборонив продавати її тобі.

— Та цо ти кажеш? Та яка горілка? Ти не бачиш, же фляшка на шнуречку! По... нафти іди! — глузливо відрізувався Цястечко.

З хати „Пресової Квартири УСС", що по сусідству Управи І-го Куреня, при бренькоті ґітари, несуться буйні та безжурні сміхи Ромка Купчинського і Льоня Лепкого на дотепи Осипа Сорохтея і Янця Іванця.

Приходив кінець грудня. Відгортання снігів, вправи, там на толоці між Сосновом і Хатками, біля Полкової Управи, — все те вже набирало різдвяного настрою.

Що ближче Свят-вечора, то глибше в серце вливалась туга за рідними, за своєю хатою, за селом чи містом. І ця туга приходила з білосоняшних просторів Поділля, а вночі спливала з тремтливими струмками ясних зір.

А в день Свят-Вечора сонце залило небесні й земні далі. Вимело хмари з безмеж неба і з душі стрільця. Стрілецтво приводить до святочного ладу зброю, квартири, одежу. Росві зазирають у всі кутки, щоб не лишилось нічого несвяточного.

В кухні Дмитро Савчук, із іншим „шміраком", ліпить вареники. Вістун дня Павлось зауважно каже до Савчука:

— Дмитре! Та май милосердя. Цей же пиріг, як стрілецька шапка!..

— Ге-е! Якби я робив отакі панські „філютерки", то я б і до нового року не скінчив тих пирогів робити на цілу сотню. А так, кожному по два та й най му си від них рука вгинає! —

На подвір'ю, напроти вікон, стояла польова кухня — в однім кітлі варився борщ, а в другім кипіла вода на вареники.

На небі замерехтіла перша вечірня зірка, а в хаті, на квартирі, кожного роя, засвітили свічку, що її в кантині купили. З кухні принесли кутю, борщ, вареники, кожен для себе свою порцію, і чверть польової пляшки руму.

Стрілець Ілько Павлюк, із Жаб'я, відкашельнувши, зауважив:

— Гей, мой, хлопнє! Та бис си перехрестив перед святою вечерою!

— Товариші! Та добре Павлюк каже, — докидає росвий Дмитро Пижук.

І кожен перехрестився — спільно помолились. І їли святу вечерю, дайбожились до руму, а серце набрякало тугою свят-вечірньою!

— Гей, браття! А що там наші дома, тепер?! — зойкнув Стах Хомяк.

— А ти, мой, бра', не прослези си! — гірко картає його Іван Кермощук.

— За здоров'я за наші родини! — підносить польову пляшку Лазарук.

По вечері, як велить звичай хвилини, пролунало:

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ!

Синьоокий і рум'яний русявець Дмитро Пижук, прижмуривши очі, дзвінко витягав ті високі тони коляди.

І з кожної хати неслась коляда!

Зносилась у ясні, зоряні простори! Тремтіла міріядами тремтінь душі стрільця і чистими тонами-спогадами сідала на покутті за родинний стіл, коло традиційного Діда, та й у вологі очі свого тата, нені, сестри, брата заглядала!..

А на шибках вікон креслив мороз казку!..

СВІТ ТВОРЧИХ ІДЕЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ґенсв. Це були бліді лицарі вагання, філософи, не здатні до практичної дії, балакуни в дусі типової російської „зайвої людини". Блідими тінями в чорному вбранні блукали вони по конах театрів. Потім „Гамлета" вирішили відсвіжити. За схемами совєтського марксизму виходило, що Шекспір писав у добу боротьби, мовляв, буржуазії з гнилою аристократією, що розкладалася. Традиційний російський Гамлет відповідав саме розкладові аристократії. Так і пробував пояснити його дехто з совєтсько-марксистських теж істориків літератури, приміром, — Фріче. Але це було небезпечне трактування. Бо якщо Шекспір, один з найбільших мистців людства, був представником кляси, що вмирала, то хіба з цього логічно не випливало, що і тепер, коли, мовляв, умирає й розкладається буржуазія, а перемагає пролетаріят, справжнє, велике й величне мистецтво все таки повинно бути в буржуазному таборі? Пристати на це не не можна було, Фріче жорстоко розкритиковано, і Шекспір за одну ніч став представником переможної і оптимістичної буржуазії. Гаразд, але з цього випливало, що і Гамлета треба було рішуче змінити, цілком перефарбувати. Він повинен був стати теж оптимістичним, активним, діловим, бойовим, переможним.

Треба було цього? Будь ласка. Театр Вахтангова виставив такого „Гамлета". Данського принца грав Горюнов. Такий собі здоровань, зовсім не виснажений, зовсім не блідий, зовсім без вагань, з нахилом трохи до різника, тільки що орудував шпагою, а не сокирою. Але, власне, сокира б йому більше личила. Було багато „патосу переможної кляси", надмір оптимізму, тільки — не було ні проблем, ні Шекспіра, ні мистецтва, ні зрештою — людини. Оптимістичного „Гамлета" потихеньку зняли з репертуару, поспішили забути, і відтоді „Гамлет" перестав взагалі тішитися популярністю на совєтській сцені. Як вигнанці з неї „Буря", „Макбет", „Венеціянський купець" і багато іншого.

І ось тепер мені пощастило побачити „Гамлета" в театрі Люї Барро під час його вистав у Ню Йорку. Годі уявити собі навіть можливість чогось подібного в СССР. Не тому, що Барро геніяльний — без перебільшення — актор. В Совєтах є теж талановиті актори, і, хоч загалом формальна вмілість діячів театру там іде також униз, але було б дико твердити, що там нема добрих акторів. Але вся справа в тому, що Барро, гравши Гамлета, грав людину. Він не грав загниваючого феодала або переможеного буржуа. Він не грав оптимізм або песимізм. Він не грав схему. Він був поза пропаґандою. Він грав у своєму Гамлетові живу, повнокровну людину. Людину з високим полетом думки і з фізіологічними потребами. Часом на грані геніяльности, часом — на грані непристойности. Людину, якій не чуже ніщо людське. Без деклямації і пози, без оглядання на те, що скажуть якісь там чинники. Гамлет у виконанні Барро стояв на рівні Шекспірового Гамлета, бо він був повнокровним. Цього Гамлета глядач мусів полюбити, він мусів повірити йому і в нього, він мусів піти за ним. Бувши людиною в усьому — доброму і злому — цей Гамлет водночас був усім кращим, що є в людині. До нього хотілося застосувати слова, які Шекспір уклав йому в уста при характеристиці його батька: „Так, він був людина". Кінцева поява Фортінбраса й апотеоза мертвого Гамлета ставали апотеозою людини і людського, людської активности, людської многогранности. Трагедія ставала оптимістичною, тріюмфуючою, хоч їй не надавано назви „оптимістична трагедія", як один горе-драматург в СССР зробив з власним фабрикатом.

Такий Гамлет, як у Барро, — це настільки життєстверджуючий Гамлет, що він міг зародитися тільки в живому світі, світі творчих ідей, світі інтенсивної, неугавної творчої дії, безперервного і добровільного руху вперед і вище. Усе на світі одне з одним пов'язане. Щільніше, ніж на перший погляд здається. Є зв'язок між свободою особи на Заході і Гамлетом Барро, як є зв'язок між дерев'яним маршем совєтських солдатів на першотравневих парадах і смертю „Гамлета", непотрібністю „Гамлета" в СССР. Живе мистецтво живе в живому світі. Смерть мистецтва — перша ознака вмирання — чи коли волієте совєтський термін — загнивання цілого суспільства. Не вірмо совєтській пропаґанді. Загнивання не тут. Воно в СССР. Залізні обручі системи тримають ще споруду позірно цілою. Агресивний галас пропаґанди не дає приглянутися до процесів усередині цієї споруди. Але вона розточується шашелями чимраз глибше.

Візьму ще приклад з музики. Це не фахова аналіза, а публіцистична. Але таке вже право публіциста — оцінювати все з свого погляду. Що може СССР назвати подібного „Жанні д'Арк на вогні" і „Танцеві мертвих" Онеґґера? В СССР про смерть не ґоворять, про неї бояться говорити, і це зветься оптимізмом! Онеґґер бере тему смерти. І вона приводить його до життєствердження. Не в проминаючих проявах життя, що вони в Онеґґера символізовані мотивом революції „Карманьйоли" і сучасної кабаретної плиткої пісеньки, так дотепно-злісно сплетених в одне і так потужно перекритих гнівним звучанням Dies irae. Але в вічній, непроминальній сутності Людини і Бога. Від пригаду, що людина тільки порох, музика йде з якоюсь своєрідною силою залізної логіки до твердження, що людина — дух, щоб прийти кінець-кінцем до твердження, що людина — це камінь, це скеля, що на ній стверджується життя, життя, що є Бог. Величезна традиція многосотлітньої культури вплетена в цю музику — від ґреґоріянського співу через Баха до сучасности — і ніде це не стилізація, скрізь це творчість, рух, розвиток, життя.

А в СССР? Нема сумніву, що Шостакович — композитор величезного обдаровання. Але послухайте його сюїту 1950 р. — „Танцювальну сюїту". Яка пласкість, який брак будь-якої філософії, будь-якої індивідуальности, будь-яких шукань. Отак собі переплетено солодкі мотивчики з Чайковського, Бородіна й Глазунова, трохи підновлено оркестрування і прошу вас. Та і традиція не сягає далі російських композиторів кінця XIX ст. з їх поверховою мелодійністю і нахилом до дешевої гістерії. Шостакович попрощався з музикою як мистецтвом своєю 5 симфонією. Формально це вже була совєтська музика. Маршова і приписово оптимістична. Але за тією маршовістю й казенним оптимізмом Шостакович зумів показати мертвотність совєтської системи. Колись Толстой висміяв пенадорганізованість німців своєю фразою „Die erste Kolonne marschirt... Die zweite Kolonne marschirt". До симфонії Шостаковича хотілося б приписати „Первая колонна ликует", „Вторая колонна ликует"... Все таки краще маршувати організовано, ніж веселитися й радіти організовано. Але композитор пішов там ще далі. В оптимізмі механічного маршування його музики ви чули, як тріщать кістки чавлених людей, ви чули барабани, що мали заглушити цей тріск. Це було прощання з творчістю в музиці. Тепер Шостакович працює ножицями. Він розрізує ноти Чайковського або Римського-Корсакова, додає трохи Дунаєвського, і це зветься мистецтвом СССР.

Такі приклади можна множити до безконечности. Знайти винятки з загального стану совєтського мистецтва — ледве чи можливо. Причина чому мистецтво вмерло в совєтах, — це якраз брак ідей. Бо при наявності ідей мистецтво може розвиватися навіть в умовах суворої цензури. Чи нагадувати хоч би Шевченка? Ідеї є, ідеї живуть на Заході.

Як, скажуть нам ті, хто щиро увірував у тезу совєтської пропаганди про безідейність Заходу, — але чому ж комунізм шириться в Азії, спалахуючи бунтами навіть у таборах корейських полонених? І це буде останнє велике непорозуміння. Бо ідея, що рухає сьогодні народи Азії, — це ідея національного визволення. Ця ідея справді занедбана Заходом — почасти тому, що вона йому не завжди вигідна, а почасти тому, що вона справді вже не актуальна в Західній Европі. Але що спільного має ця ідея з Совєтами, вся політика яких спрямована якраз на ліквідацію націй, на стирання всіх національних особливостей? Цілком і абсолютно нічого. Як і скрізь, СССР паразитує тут на ідеях Заходу, використовуючи тактичні помилки Заходу. І єдине тут вимагається, — це щоб Захід і тут простяг руку, щоб повернути собі це незаконно використовуване його добро. А втім ще інша і широка проблема. Тут для мене важить тільки ствердити, що навіть у цьому випадку совєти не мають жадної своєї ідеї.

У день Різдва Христового мені здавалося доцільним згадати й показати, де є життя і вічне, безнастанне народження й відродження, а де — смерть і гниття. У радісний день Різдва Христового важливо й приємно згадати про свою належність до світу живого і творчого, що йде вгору і що раніше або пізніше переможе світ, де вже ніщо живе і творче не здатне зродитися.

МИСТЕЦЬКА СТУДІЯ В НЮ ЙОРКУ

Об'єднання Мистців Українців в Ню Йорку приступає до організації мистецьких курсів у формі „Мистецької Студії". Проф. В. Січинський виготовляє програми навчання. Дворічний цикль творитиме вже певну цілість. Навчання буде відбуватися у вечірніх годинах, в догідні для зголошених учасників дні, в приміщеннях Л. М. Клюбу. Передбачені кляси малярства, скульптури та графіки. Рисунок і теоретичні виклади з історії мистецтва, перспективи і т. п. будуть спільні згл. обов'язкові для всіх. Вчитимуть члени О. М. У. з педагогічним досвідом та постепенно впроваджуватимуть в педагогічну практику теж всіх інших мистців, так, що і суцільність програми навчання як і різноманітність досвіду для учасників забезпечені.

В основному студія призначена для шкільної молоді, щоби дати нагоду у вільний час поєднати приємне з корисним, дати можність розвивати мистецькі таланти в прихильнім рідним середовищі, заздалегідь провірити здібності, заки хто рішиться стати на професійний шлях. Зокрема для тих, що вже користають з американських мистецьких шкіл, М. Студія дасть нагоду пізнати найкращі українські мистецькі традиції, стилі та напрями, письмо, іконопись тощо. Для дорослих, що через воєнні часи та за працею не змогли розвинути своїх здібностей, тепер є нагода в товаристві українських мистців задоволити свої кращі зацікавлення і повчитися для самого власного внутрішнього задоволення на початок... Намічені спільні прогульки в догідну пору на пейсаж та відвідини музеїв, практичні курси для заавансованих, як теж консультації та коректи домашніх праць.

Незабаром відбудеться конференція і буде проголошений основний педагогічний склад та дальші інформації. Вписи-зголошення приймає голова ОУМ проф. С. Литвиненко в Л. М. Клюбі в п'ятниці год. 7—10 веч. та неділі від 7—9 вечером.

А. Малюца
секретар О.У.М.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

Усім шановним Покупцям
НАШОГО БАЗАРУ
77 E. 7th Street, New York, N. Y.
та всьому Українському Громадянству з нагоди
СВІТЛОГО ПРАЗНИКА РІЗДВА ХРИСТОВОГО
Найщиріші побажання засилає
ПЕТРО ЗАДОРЕЦЬКИЙ
Слухайте Українську Радіо програму в неділі від год. 10:15 до 11-ої рано, з висильної станції WBNX на хвилях 1380.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
всьому Громадянству
ІВАН КОВАЛЬЧИК
129 Grand Street, Corner Warren St. — Jersey City 2, N. J. Tel.: HEnderson 4-5131

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
бажає
УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
Lytwyn Family
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Найщиріші побажання
ВЕСЕЛИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
всім Знайомим і Пацієнтам
Dr. J. B. Bemko
Одинокий український дентист в New Jersey State
Settlers Bldg. 1000 Stuyvesant Ave. Union, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає усім
Hubert Coal Co.
744 So. 17th STREET, NEWARK, N. J.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
— і —
НОВИМ РОКОМ
бажаємо
ВСІМ ПРИЯТЕЛЯМ І КОСТУМЕРАМ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Perfect Laundry CO., Inc.
NEWARK, N. J.
MArket 2-4193
ВОЛОДИМИР ШТОГРИН
— і —
СТЕФАН ШТОГРИН
ВЛАСНИКИ.

ДИРЕКЦІЯ - ПРАЦІВНИКИ
Beauty Seal
MONTREAL NEW YORK
ПАРФУМИ & ВИРОБИ ДЛЯ КРАСИ
з
Laboratories Dr. V. A. Oneskiw
бажають
своїм покупцям і співпрацівникам
РАДІСНОГО ХРИСТОВОГО РІЗДВА
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
засилає
всьому Громадянству
ІВАН БУНЬКО
437 E. 5th Street, New York, N. Y.
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
ВСЬОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
ПЕТРО ЯРЕМА
129 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY

ROSE HILL MEMORIALS
184 UNION AVENUE, IRVINGTON, N. J.
S. ZELINSKY власники PHILIP CHUY
бажають всім Знайомим і Костумерам
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

О. Далекий

ПРИЙШОВ ДНЕСЬ...

В блакиті зорі розцвітають
Якось інакше, як щоднини,
На землю, втомлену до краю,
З небес мов янголи злітають
До Нього: Господа і Дитини.

Бо Він родився вже між нами
(В палатах? Хатах? У варстатах?)
Бо Він прийшов, як брат до брата,
Щоб дні розпуки та нестями
Не володіли над серцями.

Прийшов налити в душі віри
У правди світлу перемогу:
Щоб наші душі бідні й сірі
На сталь і кремінь згартовіли
На нашу життєву дорогу...

УКРАЇНСЬКА ТЕАТРАЛЬНА ГРУПА В НЮ ЙОРКУ
— бажає —
режисерам О. Добровольській і Й. Гірнякові, всім робітникам української сцени, своїм співпрацівникам і прихильникам та глядачам Америки і Канади
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

В ДЕНЬ БОЖОГО НАРОДЖЕННЯ
KALUZNYJ ALEXANDER з своєю Родиною
складає сердечну подяку
братам АНТОНУ та ФЕДОРУ ГРИЦАК
і всім членам Їхньої Родини з Гемонд, Індіяна, за їхню братерську допомогу нам в перших днях на Американській землі.
Просимо Бога, щоб дав їм щастя і здоров'я на многі і многі літа!
— Бажаємо —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!
Родина КАЛЮЖНОГО.

Родині, Приятелям, Клієнтам і всьому Громадянству
— сердечне побажання —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— та —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— шле —
ДАРІЯ КУЧКУДІВНА-КУЛЬЧИЦЬКА
Dorothy's Beauty Salon
433 East 9th Street, New York, N. Y.
GR. 5-7107

З НАГОДИ ПРАЗНИКА РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— пересилаю —
Приятелям, Клієнтам побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
FRANK PETRO
Attorney at Law
BALTIMORE, MD.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
Приятелям, Клієнтам і Знайомим
МАРІЯ САВРАС-КУПЧИК
Sonya's Beauty Salon
86 East 4th Street New York, N. Y.
GR. 7-8110

УРЯД ТОВ. УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ВІДДІЛ 292 В ДІТРОЙТ, МІШ.
З НАГОДИ ПРАЗНИКА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО
— пересилає —
найщиріші побажання усім своїм Членам і Їх Родинам. Всього найкращого, здоров'я, сили, — щоб усі заміри Ваші сповнились. Жийте в спокої та згоді многая літа!
„ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ"!
Іван Форись, предсідник
Петро Кізе, секретар Михайло Гузиляк, касир

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажають: —
РОДИНІ, ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ
ОРИСЯ та ВОЛОДИМИР КОВАЛЬ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
своїм Вп. ПОКУПЦЯМ та поручається ласкавій пам'яті надальше
ЕВСТАХІЙ КУЛЬЧИЦЬКИЙ
власник
КРАМНИЦІ М'ЯСНИХ ВИРОБІВ В НЬЮ ЙОРКУ
Ave. C. ч. 152 (між 9 а 10 Стрітами)

З нагоди РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Шановному Українському Громадянству
— бажають —
GEORGE KALYTCHUK & STEFAN CHOCHOLAK
RESTAURANT, BAR & GRILL
507 East 5th Street New York, N. Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Доповіді в Станиці УСС

Черговий доклад в Станиці УСС відбувся дня 13 грудня 1952. Тему докладу **„Як я бачу третю світову війну"** генштабу ппол. **Р. Долинський** насвітлив із політичного укладу сил сьогоднішнього несправедливого світу. Як з одної сторони по 2. світовій війні стало ясним, що 3. війна неминуча, так з другої до звичайних причин воєн, що зійшли на другий плян, долучилася й висунулася на чоло причина, яку назвав націоналізмом (як стремління до свобідного життя, державної самостійности духово оформлених народів, що мають свою історію, свою традицію). Крім низки державних народів, що втратили суверенність голосяться по свої права й відсталі народи. Тому в світі, поділеному на Схід і Захід, долучуються сьогодні до клича „за батьківщину" кличі „за права людини й народів". По недавній лекції, що „лебенсравм" не спасає, економічні причини війни відійшли на дальший плян. З уваги на військово-технічний бік справи заключає, що час працює рішучо для Заходу. Як у першій світовій війні рішали „рови", в другій „маневрування", так у третій рішатиме технічна база.

У корефераті розглянув тему докладу пор. **І. Зарицький** з мілітарної точки зору. Так, як технічна підготовка рішає про висліди у майбутньому, він спинився на тотальній мобілізації воєнного потенціялу по лінії резерв людських сил, економічних ресурсів та ступнях комбінування їх обох. Річево розглянув воєнний потенціял по елементах: воєнна економіка, воєнна техніка, воєнні збросння, військова організація, військовий вишкіл. Числами зілюстрував відносини фронтів Захід — Схід. Врешті спинився на таких важливих сирівцях: нафта, вугілля, сталь і виказав далеко краще положення під тим оглядом Заходу. В заключенні подав свою думку, що війни може й не бути так скоро, але на всякий випадок виграє той, хто виграє перегони в збросні.

В запитах і дискусії висвітлено деякі моменти і з історичних прикладів.

(р)

Клівленд, Огайо

ПРОТИ СОВЄТСЬКОГО НАРОДОВБИВСТВА

Заходами Українських Злучених Організацій у Клівленді, в неділю 14. грудня 1952. р. у великій польській залі висвітлено документальний фільм, який знаходиться у розпорядженні централі ДОБРУС'у, про комуністичне народовбивство у Вінниці, Катині і Кореї.

Перед висвітленням фільму відбулося протестаційне віче, яке відкрив голова УЗО адв. Е. О. Малицький та представив промовців.

Вступну промову виголосив голова Пресово-Пропагандивної Комісії УЗО журналіст Я. Ємець, почавши її запальними, хвилюючими словами: — „Символом терору, варварства і неволі у світі є одно слово — Москва! Найбільше відчув це на власних плечах наш лицарський козацький нарід..." Він зазначив, що червона Москва продовжує варварські традиції білої, — пригадуючи трагедію гетьманської столиці Батурина, де московські сатрапи Петра І-го, підступом здобувши її, вирізали безборонних жінок, четвертували підлітків, багнетами проколювали до дерев дітей, а немовлятами закидали батуринські криниці... Про це варварство розповідали байдужому світові перші українські політичні еміґранти — Мазепинці 240 років тому. Згадувалось про зруйнування Січі Запорізької 1775 р. і останнього кошового її Петра Кальницевського, який — рівно чверть століття прожив замурований московськими катами в стіні Соловецької фортеці, а по виході з „кам'яної клітки" за пару років (1803) і навіки зложив свою непокірну, лицарську стару голову в чужій соловецькій землі. „За останні 150 років мільйони українських невільників побували на соловецькій каторзі білої і червоної мперії — Москви. Мільйони уст кращих синів України, — замучених Москвою, торкались холодного каменя, під яким спочиває велика козацька голова незламного кошового...

Далі ред. Ємець згадав про трагедію під Крутами, Базаром, розстріл Всеукраїнського Повстанчого Комітету в Києві 1921 року, про нищення української інтелігенції та процес Спілки Визволення України, колективізацію і масове нищення селянства штучно створеним Москвою голодом 1933 року, „Єжовщину"...

Документальний фільм про комуністичне народовбивство у Вінниці, який можемо показати сьогодні світові, — це лише незначний епізод тієї великої трагедії, яку пережив український нарід.

Коротку і глибокопереконливу промову Ємець закінчив констатацією того факту, що ніякий і найжахливіший масовий терор та плянове систематичне нищення провідних людей України, не зламало духу українського народу, він і сьогодні стоїть в перших рядах борців за волю, і справедливість у світі. У час, коли вільний ще світ „відпочиває" і спокійно спостерігає, кращі лицарі України в рядах леґендарної УПА проливають кров і складають нові жертви на вівтар майбутнього справедливого миру. Та сьогодні ми вже не самі. Нас починають розуміти ті, до горла яких добирається кривава московська лапа. Тому всі ми, — закликає промовець, — мусимо будити себе і організовано, об'єднаними зусиллями будити широкий загал американського народу, підготовляти його опінію до негайної активної боротьби з агресивним червоним і білим імперіялізмом Москви у світі!

Стисло і яскраво подав інформацію про зміст фільму і окреслив завдання політичної української еміграції в ЗДА о. В. Профета, представляючи вкінці слухачам свого приятеля-американця Джана Мічеля — головного адвоката по розслідуванні катинської масакри.

Джан Мічель виявив глибше знання методів комуністичного народовбивства, підкресляючи, що одними і тими ж методами, холоднокровно мордовано жертви у Вінниці, Катині і останньо американських полонених у Кореї.

Після фільму ред. Ємець зачитав проєкт резолюції, в якій констатувалося, що протягом 30-літньої окупації України Москва винищила терором, голодом та на засланнях і каторжних роботах біля 20 мільйонів українського народу, а пропозицію „звернутися компетентним українським чинникам з домаганням до спеціяльної комісії при Об'єднаних Націях дослідити Вінницьку трагедію, як і Катинь, та передати справу кремлівських народовбивців на Суд Міжнародного Трибуналу", учасники маніфестаційних зборів-протесту схвалили одноголосно вставанням з місць. Почато маніфестацію американським, а закінчено українським національним гимнами.

С. Терентюк.

Рідним і Знайомим та всім вельмишановним, Клієнтам які закупили денебудь мої святочні різдвяні листи, як рівнож всім тим, що їх дістали — складаю з Різдвом Христовим щирі побажання. ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!
М. Анастазієвський
арт. мал.
569 So. Smith Avenue
St. Paul, Minn.

ЕВГЕН ОСТРОВ
і МИКОЛА МУДРЕНКО
бажають своїм покупцям
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
Щасливого Нового Року
HOLLYWOOD FLORISTS
New York, N. Y.

З Різдвом Христовим
— та —
Новим Родом
— вітає —
всіх своїх Знайомих та Консументів ресторану
В. і А. ДИМІНСЬКИХ
RESTAURANT
HOME MADE MEALS
UKRAINIAN-POLISH STYLE
2730 West 2nd Street
Chester, Pa.
Phone CHester 2-9483

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

У ШВЕЦІЇ

УКРАЇНСЬКА ТЕМА В ДИСЕРЦІЇ В УППСАЛІ
(Від нашої стокгольмської редакції).

Невидана досі „Кройника" Сафановича з сімнадцятого століття, важливе й ще мало ської історіографії, була предметом докторського диспуту на шведському університетії на шведському університеті в Уппсалі в суботу, 16-го листопада. Диспутант — ліцензіят філософії Сесілія Бореліус, що покористувалася відписом „Кройники", з рукописної збірки шведського амбасадора в Москві в 1683-1686 рр. Йоганна Ґабріеля Спарвенфельда. Спарвенфелд був філологом і археологом та привіз з собою, вертаючись з своєї дипломатичної місії до Московщини, низку слов'янських рукописів, між якими є також копія твору Сафановича. Оригінал „Кройники" не зберігся до наших часів.

Д-р Бореліус вже від ряду літ присвятилася студіям слявістики, використавши для цього також свій двохрічний побут у Москві, де вона була функціонаркою шведської амбасади. Один рік вона студіювала також у Парижі, між іншим у проф. Борщака, що не залишилось без впливу на її вибір якраз української теми для своєї дисертації.

В АВСТРАЛІЇ

БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД НОВОПРИБУЛИХ

Важке становище новоприбулих до Австралії — не кращає. Викликане це загальним безробіттям в цій країні, яке, як передбачають, може протягнутись і на кілька років і якого наслідки відбиваються в першу чергу на найменше забезпечених і найменше упривілейованих, що ними завжди є чужинці. Працедавці використовують надмір рук до праці й накидають все важчі умовини. Комуністи стараються використати незадоволення для того, щоб притягнути іміґрантів до себе з одного боку, а з другого боку спровокувати їх на компромітуючі кроки. Так викликали вони навіть заворушення серед італійців в одному збірному таборі.

Уряд шукає способів розв'язати болюче питання і наразі забезпечує безробітних невеликою допомогою. Професійні організації стараються допомагати правною порадою. Одна з профспілок в Сиднеї створила спеціяльний відділ для нових іміґрантів на чолі якого стоїть поляк, але куди можна писати різними мовами, а в тому й українською.

В КАНАДІ

НОВІ НАШІ ЛІКАРІ В КАНАДІ

Реґістратура лікарської домініяльної Ради подає, що в осінньому сезоні 1952 р. зложили останні лікарські іспити в Монтреалі 55 кандидатів. Між ними зустрічаємо українських новоприбулих лікарів: д-р Надія Ружицька-Івахнюк, д-р Теодор Мучій і д-р Й. Геник - Березовський.

УКРАЇНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ СТАНИЦІ В ТОРОНТІ

Українських крамниць, варстатів, виробництв і професійних канцелярій нараховують у Торонті коло 400, але стан їх не є постійний і до них доходять щораз нові. За останні два місяці маємо в Торонті 3 нові українські торговельні станиці. За останній тиждень в Торонті з таких станиць відкрито Пластову Робітню жіночої одежі та велику і модерно влаштовану споживчу крамницю.

У ПАРАҐВАЮ

Члени дев'ятьох філій Товариства „Просвіти" у Параґваю та члени шістьох осередків СУМ-у внесли були меморіял в справі конвенції проти московського народовбивства. Цей меморіял переданий державному секретареві Діновї Ачесонові, а інформації про цей меморіял від параґвайських українців проголошено старанням ПАУК-у в 23 радіоавдиціях ЗДА.

11,265 ЗАБЛУКАНИХ СОБАК В ОДНОМУ МІСТІ

Поліція в Сан Жуані в Порто Ріко робила облаву на бездомних тварин. Вона зловила 11,265 заблуканих собак, 216 кіз, 67 корів та 65 коней. Часописи не повідомляють, що зробила поліція з тими беззахисними тваринами.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— та —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
своїм Шан. Покупцям, Симпатикам та Знайомим, що відвідують нашу
М'ЯСАРСЬКО-СПОЖИВЧУ КРАМНИЦЮ
при 646 — 18th Avenue, Newark-Irvington, N. J.
Phone: ESsex 4-3208
ПАВЛО ГАРМАТІЙ з родиною.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Братам, Сестрам, Знайомим, всім Українцям по усьому світі, нашій Ненці Україні і тим, що в большевицькій державній панщині караються —
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
РОДИНА ПАУК
1116 W. Chestnut Street Chicago 22, Ill., U.S.A.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.
Великий вибір КАПЕЛЮХІВ НА СВЯТА
з власного виробу в найкращих кольорах і фасонах.
У нас куплені капелюхи принимаємо до перерібки.
Дальше пригадуємо, що маємо відділ
МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ,
а саме: першої якости сорочки, спортові сорочки, дощевики і піжами знаної марки:
"JAYSON"
Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабрич. ціну! Говоримо по-українськи.
І цього року, як звичайно, наші клієнти отримають від нас Святочні Подарунки, що стануть їм приємною прикрасою дому та святочним поздоровленням від нашої фірми.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано і кожного четверга від 7-8 ввечорі на хвилях 1480, (станція WHOM).
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.
DUNLEY HAT SHOP
14 ST. MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2 — 3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА "СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ

НА РІЗДВО, В СІЧНІ 1903 Р.

I.

Як колись жиди нетерпеливо вижидали Спасителя, так сьогодні вся покривджена, закована частина людськости очікує часу, коли Його заповіт і наука перейдуть у життя суспільности... З-поміж усіх покривджених найважчий стогін виходить із українських грудей, бо з-поміж усіх бездольних найбільше нещаслива та пригнічена наша батьківщина, Русь-Україна. Ми, українці, не тільки втратили волю, свободу! Не лище святе право бути вольними! — Наш нарід не має хліба, не має чим годувати своїх дітей, не має їх в що одягнути, не має сьогодні навіть того права, яке має робуча скотина!..

. . . . . .

В останній хвилині, коли вже послідня форма нашого часопису мала йти до друку, скоїлося в Олифанті велике нещастя. Коло самої друкарні „Свободи" запалися чотири доми до майнів. Тому трохи припізнилося святочне число. Мусимо звідти перенестися, а це припізнить появу нашого часопису в майбутньому.

II.

Яка велика й широка наша рідна земля, гомонить нині наша різдвяна пісня... І в нас, на далекій чужині, за горами, за морями торжественно обходять „Святий Вечір". Серед безкраїх степів по колоніях, серед моря камениць по велетенських містах Америки, лунають голосні пісні в честь Народженого Спасителя. Збираються бурлаки з усіх сторін до однієї хати та святкують, як можуть, пам'ятку великої хвилини. Правда, згадки про Рідний Край, про тих найдорожчих, що залишилися в далекій стороні, не одному навіють тугу і витиснуть сльози. Одначе кожен чує яку-таку відраду серед більшого гурту людей, з яких кожен має свої турботи. Всякий скриває свій біль на дні душі, щоб не „затроїти" Святого Вечора іншим...

Одначе серед того святочного настрою чути важкі стогони і голосний плач. У цій хвилині, коли ви всі з родинами засядете до „Святої Вечері", у в'язниці за ґратами плаче трьох наших братів робітників, що сидять там заарештовані за вашу страйкову справу... О українські робітничі серця! Ви, що тільки біди зазнали в своєму важкому житті! Коли зберетеся в одну святочну громаду, не забудьте за тих нещасних та за їх родини. Складіть свої лепти, щоби повернути дітям батьків, жінкам чоловіків. Пам'ятайте, що „щасливі милосердні, бо вони милосердя зазнають!"

. . . . . .

На ув'язнених чотирьох наших вуглекопів-страйкарів в Олифанті складено вже $401,68.

● **354 осіб згинуло за** чотири дні у нещасливих випадках з нагоди святкування Нового Року. Минулого року згинуло 375 осіб з цієї нагоди.

● **Директором федерального** бюджету призначив ген. Айзенгавер Джозефа М. Доджа, банкіра з Дітройту. Для реорганізації департаменту справедливости призначив Айзенгавер трьох помічників новому генеральному прокураторові Гербертові Бровнел.

Інж. КОСТЬ ЦЕРКЕВИЧ
350 Grove Street, Jersey City, N. J.
Складає сердечні побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
своїм Родичам і Братам, засланим на Казахстан, своїм приятелям, знайомим і товаришам по праці в Україні, або розкиненим по цілому світі, своїм колишнім і теперішнім учням технічного креслення.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— пересилає —
всім Приятелям і Костумерам
ПАВЛО МАРКО з Родиною
власник
SOUND FURNITURE MFG. CO.
New York, N. Y.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім Членам і Членкиням
БР. СВ. ЙОСАФАТА, ВІД 217 У.Н.С. в РАЧЕСТЕР, Н. Й.,
всім Приятелям і Знайомим і Їх Родинам!
— Желаю —
в здоров'ю проживати на многая літа!
АНДРІЙ ІВАНІВ,
секр. Бр. св. Йосафата, від. 217.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
УСІМ СВОЇМ ПАЦІЄНТАМ
Dr. Walter A. Petryshyn
140 EAST 54th STREET NEW YORK 22, N. Y.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

З РІЗДВОМ ХРИСТА
вітаємо щиро й шлемо сердечні побажання рідним, друзям і знайомим
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Марія і Никифор Гіриякн

Рідні і Приятелям
ЩАСЛИВИХ СВЯТ
і ДОБРОГО РОКУ
бажає
Роман Купчинський з родиною

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
і НОВИМ РОКОМ
вітаємо всіх
Рідних, Приятелів і Знайомих
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Лідія, Петро й Ірина Постолюки
239 Liberty Ave., Jersey City, N.J.

Спокійної радости у День Різдва Христового та сповнення задумів у Новім Році Рідним, Приятелям і Знайомим
бажають
Люба і Адріян Лапичак

З Різдвом Христовим і Новим Роком шлю найщиріші побажання
Рідні, Знайомим і всім Борцям, об'єднуючим сили до великого змагу визволення
Євген Словський
4050—6 Ave., N.E. Seatle 5, Wash.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім Рідним, Приятелям і Знайомим
бажають
Анна Чайківська, Наталія і Мирон Возняки

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
рідним, друзям і знайомим
желають
Володимир Назаревич та Христина і Володимир Баранецькі з дітьми

Рідним, друзям і знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Софія і Марта Онищук.

ДОБРИХ СВЯТ
і ЛІПШОГО РОКУ
Рідним, Друзям і Знайомим, розкиненим долею по всім світі
бажає
Іван Н. Желем з Родиною

Дорогій Родині, Друзям, та всім Знайомим шлемо якнайкращі побажання всего добра зі
СВЯТАМИ
ХРИСТОВОГО РІЗДВА.
Дарія, Дам'ян і Андрійко Горняткевичі

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
і НОВИМ РОКОМ
складаємо
Рідні, Приятелям і Знайомих найсердечніші побажання всього добра.
Др. Ілля і Стефанія Карапінки

РІЗДВА ХРИСТОВОГО та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажаю композиторам В. Шуть, Гр. Китастому; Театрам Блавацького, Гірняка; Прима балерині Ролі Прими; Балетній школі П. Шуть в Шікаго
Szonk Konstantyn, Chicago

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
та ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
Фільмовому Продуценту
Шонк Константину
Возняк, — Шікаго

Родині, Приятелям і Знайомим
бажають
Веселих Свят Різдва Христового та Щасливого Нового Року
Марія, Григорій і Юрій Українські, Віра, Андрій і Розалія Мицьо.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Рідні, Друзям та Знайомим
бажають
Марія і Володимир Барагура з дітьми, Ню Йорк

ВЕСЕЛИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Рідним, Знайомим і незнайомим українцям бажає
о. Андрій Кість.
Адреса: Very Rev. Andrew Kist
415 — 2nd Street N. E.
Minneapolis 13, Minn., U.S.A.

Всіх приятелів, знайомих і кревних, зокрема бувших членів Спілки Українських Науковців Літераторів і Мистців у Зальцбурзі, Австрія, та з років 1922 до 1928 питомців Бурси ім. Осипа Ю. Федьковича в Чернівцях, Буковина, вітає з Різдвом Христовим і Новим Роком
Д-р Юрій Мачук з сім'єю.

Моїм Рідним, Товаришам по зброї УСС., Керівним Органам Братства УСС, Вп. Панні Спонзорці, моїм Приятелям і Односельчанам з Чагрова, передаю найщиріші святочні побажання з нагоди Різдва Христового.
Інж. Іван Богач.
13495 Charest, Detroit 12, Mich.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім Приятелям і Знайомим
бажає
Володимир Білинський
126 Friedrich Pk.,
Rochester 21. N. Y.

Рідним, Приятелям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та багато щастя
В НОВОМУ РОЦІ
бажають
Олена й Ярема Попелі.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім Приятелям і Знайомим
бажають
Ірина і Михайло Нітефори з родиною
33 Parkway Ave., Toronto, Ont.

Родині, Друзям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Анна і Тарас Ліськевичі з дітьми

Родині, приятелям, знайомим з празником СВЯТ.
РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО
і НОВОГО РОКУ
всього найкращого бажають
Євгенія і Софрон Ференцевичі з родиною
256 Liberty Av., Jersey City 7, N.J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
Рідні, Приятелям, Знайомим і всім Членам „Самопомочі", Відділ Ню Йорк
Михайло Лисогір.

Рідні, Друзям та Знайомим
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та НОВИМ РОКОМ
кріпкого здоров'я та зміни на краще бажають
Орися і Богдан Каратницькі
Ню Йорк

Рідних, Приятелів і Знайомих
вітаємо щиро —
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Омелян, Олександра, Маруся і Юрчик Тарнавські,
595 Dovercourt Rd.,
Toronto, Ont., Canada.

Дорогим Братам і Сестрам та всій Родині, Приятелям та Знайомим
пересилаємо щирі бажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та много щастя в Новім Році!
Оксана і Орест Клюфаси зі синами Юрієм і Константином.

Усім своїм Товаришам та Знайомим бажаю
Веселих і Щасливих Свят
— та —
Щасливого Нового Року.
Роман Тимчук

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— та —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Рідним та Знайомим
пересилають
Др. Володимир і Лідія Мартинці з Ріднею

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Рідні, Друзям, Краянам і Знайомим
бажають
Др. Михайло, Галя і Юрій Годовані

Побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
складає
Товаришам та Знайомим
Інж. Орест Мартинович
2220 Fairmount Avenue
Philadelphia 30, Pa.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
приятелям і знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
бажають
Іван і Пріся Витвицькі
Colchester, Conn.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та з НОВИМ РОКОМ
вітаю
Рідних, Друзів та Знайомих
Мгр. Ракочий Петро Володимир
DP Camp, Kufstein in Tirol
Austria

Проф. В. Доманицький
вітає
Колег по НТШ, СПУГА, УГА, УТГІ, УВУ, їх абсольвентів
і знайомих.
1621 Stevens Ave. S.,
Minneapolis 3, Minn.

Синам Орестові з родиною, Ярославові, Омелянові, Редакції Свободи, співробітникам і читачам та всім українцям на рідних землях і на чужині, щирі побажання в день Різдва Христового та щасливого Нового Року. — Христос Родився!
Дмитро Біляк
Січень 1953. Монтреал, Кве.

З Різдвом Христовим та Новим Роком Рідним, Друзям, Односельчанам та Знайомим по цей і той бік океану складають найщиріші побажання
Антін, Григорій і Володимир Корбяки
2461 Andrus St
Hamtramck 12, Mich., U.S.A.

Ів. Керницький

НАРОДИВСЯ БОГ У ГУЦУЛІЇ . . .

Народився Бог на санях
В лемківськім містечку Дуклі,
Прийшли Лемки у кресанях,
І принесли місяць круглий...

Таке Українське Різдво в Богдана Ігоря Антонича, того найталоновитішого сина безталанної Лемківської Землі, що заблис метеором на літіратурному небосклоні і згас передчасно, як гаснуть поети і метеори.

В Михайла Мороза народився Бог у гуцульській хижі, в селі Космачі, повіт Коломия. Як чудовий, інкрустований самоцвітами медальйон в добірній колекції клейнотів — мерехтить-іскриться Морозове „Різдво Христове" поміж іншими творами того чародія кольорів у його скромному, „ґрінорському" мешканні на 6-ій вулиці в Ню Йорку. Хтось із знатоків прирівняв це мініятурне, мистецьке чудо до флямандського ґобеліна. Ще хтось до картин Корреджія. Не мені, профанові, входити в диспут із вченими знавцями, проте мені хочеться прирівняти той образець до мережаної гуцульської писанки, чи до того рушника з косацькою вишивкою, яким прибрала „Різдво" дружина мистця. Приглядаючись до нього в півсутінку вечора, ви стастесь свідком дивного з'явища: в той час, коли вечірні тіні обкутали вже всі предмети ,коли інші, розвішені на стінах образи, вирізняються лише контурами замкнених у рямці площ, — „Різдво Христове" і в півтемряві грає кольорами, немов свята лямпадка перед іконою Богоматері.

. . . . Народився Бог у гуцульській хижі, в селі Космачі. Високо, над Чорногорою, понад дрімучими смереками й ялицями заблисло світло Зорі. Прояснилися мрячні звори, вертепи і круті плаї, кудою так часто ходили опришки, малярі, партизани та інші добрі леґіні, від Олекси Довбуша починаючи. І стали під Чорногорою вістуни-трембітарі і затрембітали радісну вість, що в Гуцулії народився Христос-Бог, Бог верховинського народу, не багатого в золото-дари та земні скарби, але з багатющою мистецькою душею.

На цю вістку зібралася славна Гуцулія та поспішила до вбогої хижі з поклоном і дарами. Прийшов обвітрений, засмалений сонцем вівчар із полонини на Греготі і приніс кучеряву овечку. Прийшов сивоволосий ґазда з парою волів, достойний патріярх роду, ратай-плугатар, репрезентуючи вищий ступень в соціяльному розвитку племени — перехід від скотарства до управи землі. А третій прийшов моторний майстер-будівничий, скинув заквітчану кресаню, звичаєм сільського інтеліґента приклякнув на одно коліно і поклав Христові до ніг моделика гуцульської церковці. А четверте схилилося перед Дитятком молоде дівча, русява гуцульська фея, полонинська чічка в стрічках, намистах, в мерехтливих запасках, а на руках у неї — рушник і писанки, символи завершености великої, прадавньої культури, що виростає з глибин тисячеліть.

Є одна характерна риса в зображенні всіх тих постатей-алеґорій — це їхні скорботно похилені голови перед Богоматірю з Ісусом на руках. В релігійному змислі вони, очевидно, ці перші вбогі і нищі, які удостоїлися бути свідками чуда-чудес. Але мистець збагатив картину другою, паралельною темою, дав їй національно - філософське осмислення: це ж прийшли репрезентанти окраїнного, гірського племени поклонитися всеобіймаючому маєстатові Матері-України, припасти чолом перед її величчю, що променіє від неї таким надземним блеском, аж затьмарилось світло зірок! В цей Вечір дивної містерії — Народження Месії вони, діти далеких, синіх гір, прагнуть стояти найближче коло її світлого омофора. Вони принесли їй все, що мали найдорожче — свої розмолені серця, працю й піт їхніх рук, витвори їхнього мистецтва.

А в їхніх, скорбно похилених, ніби вичікуючих постатях, змальовані всі тривоги і надії, ввесь біль народу, який довго ждав свойого Месії. Так релігійна містерія — Народження Христа перевтілюється в національну містерію народження Волі. Недаремно ж трембітарі заграли на трембітах пісню радости: оце з зоряної темряви, неначе з сивого пилу сторіч, з'їжджають на землю по білих склонах Чорногори Три Царі, три лицарі-правдоносці, завданням яких буде утвердити цю об'явлену Божу Правду, Правду визволеного народу силою волі і закону, а в потребі захистити її силою меча. Це світлі духи славної давнини нашої і передвісники великого майбутнього. Мистець наділяє їх атрибутами величі наших князів, гетьманів, лицарів Визвольного Зриву, леґендарних командирів Ризистансу. Разом зі скотарями, хліборобами, майстрами і вишивальницями, вони, провідні мужі народу, мудреці, що з небесних зір читають шляхи його Призначення — творять одну завершену спільноту, якій на ім'я — Відроджена Нація.

А новонароджений Ісус на руках у Богоматері благословляє їм на добру путь.

Біблійне передання розповідає, що Три Волхви шукали спершу Ісуса в царських теремах, але Його не найшли. Він — Цар-Царів, посланий Богом Месія, прийшов на світ як найбідніший з найбідніших, в яслах на сіні, у вбогій пастирській колибі. З вертепу на віфлеємських пагарбах вийшло Світло-Світла, що прояснило тьму грядучих віків, за якими в поході поколінь раси, народи, цивілізації.

Містерія Різдвяної Ночі показує нам, що речі великі та святі родяться в тиші й осамітнені, здалека від теремів, палаців і шумних метрополій, а історія культури людства потверджує цю істину яскравими прикладами. Скільки ж то велетнів духа вийшло з низів, з простолюддя, скільки великих поетів виспівало першу молитву свого серця „в бур'яні, за ягнятами", скільки артистів примирало голодом на холодних піддашах, залишаючи світові, після смерти в приютах для бездомних, безцінні скарби мистецтва, прикраси столичних ґалерій.

Доля-мачуха хотіла, що по тому „традиційному" шляху пішло багато, може забагато творців нашої культури. І цим шляхом ідуть вони сьогодні. Тут, поміж нами. Може не примирають голодом у цій країні добробуту, де, здається, ніхто не ходить голодний, але терплять гіршу муку: мають сковані руки. — Поломані крила. Орли в клітках... Приковані до скали Прометії, яким відібрано змогу нести братам святий вогонь.

Але бувають бунтарі винняткової сили духа, які рвуть нависні кайдани, ламають клітки трудностей, перешкод, злиднів, забуття, і не дивлячись на все це — творять і ростуть! Так працює і творить Михайло Мороз. Мистець невичерпаної творчої снаги, натура така багата, многогранна і барвиста, як його чародійна палітра, в яку добрі боги закляли всю магію, поезію і музику кольорів!

Хтось колись сказав, чи написав, що Україна може ще мати багато добрих, навіть геніяльних малярів ,та вже ніколи не буде другого Мороза. Є щось своєрідне-неповторне і в мистецтві і в самій особовості артиста, що очаровує вас, приковує вашу увагу. Під час святочних канікул варто подарувати собі одне прийняття, чи одну післяобідну дрімку, чи, врешті, один сеанс в кіно, та відвідати „Ґалерію Мороза" в його двокімнатному мешканні на 6-ій вулиці. Атмосфера і настрій, які вас там зустрінуть, винагородять вам усе, навіть цю енергію, яку ви витратили, спинаючись по доволі стрімких сходах на 4-ий поверх. Не бентежтеся тим, що перешкодите в чомунебудь господарям: вони віддавна звикли до таких відвідин, вони завжди гостям раді. Щороку під час Свят Різдва через мешкання мистця, яке служить йому і за робітню і за музей, пересувається довга процесія відвідувачів, з усіх шарів суспільства, від професорів університету й докторів богословія до ремісників і чорноробів (з тим, що тими чорноробами часто бувають професори університету...). Бо робітня кожного мистця це, немов, ота гуцульська хижа з Морозового „Різдва Христового", в якій, біля ясел Новонародженого, для всіх знайдеться місце, і для бідних вівчариків і для князів-меценатів.

... В народній колядці співається, що поки до Вертепу прийшли Три Царі з багатими дарами, вбогі пастирі, не маючи чого жертвувати Ісусові, зогрівали теплом своїх тіл холодні стіни стаєнки. Будьте ж і ви цими добрими пастушками і теплом та співзвучністю ваших сердець створіть мистцям хоч у свято цю чарівну ілюзію, яка в поточній мові називається „атмосферою сприяння мистецтву", атмосферу, без якої, як квітка без сонця, а риба без води, не може ні жити, ні творити жаден артист.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

Рідні, Приятелям і Знайомим
РІЗДВЯНИЙ та НОВОРІЧНИЙ
ПРИВІТ
засилають
Ірина Бурачинська
Ксеня й Яро Данилишини.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та НОВИМ РОКОМ
сердечно вітаємо
Рідню, Друзів та Знайомих
Володимир і Неоніля Сохани

Рідні та Знайомим побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
складають
Ольга Сохан,
Ігор та Михайло Левицькі

Всім Жертводавцям та Збірщикам „Фонду Купна Пластової Оселі для области Ню Йорк"
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
Комітет Купна Пластової Оселі

З Різдвом Христовим і Новим Роком щирий привіт
Родині, Приятелям і Знайомим
шлють
Др. Олег, Марія, Дануся і Левчик Дорожинські
15208 Ashland Ave.
Harvey, Ill., U.S.A.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
всім Друзям і Знайомим, зокрема Землякам з Холмщини
Іван Озоровський

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ
Знайомим
шлють
С. С. і Х. Кікти
2473 West 11th Street
Cleveland 13, Ohio

Авторам, видавцям і покупцям української книжки:
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає книгарня:
Роман Коцик
24 Sellinger St., Rochester, N. Y.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Родині й Знайомим
Цецилія і Володимир Дибайли
Плейнфілд, Н. Дж.

РОЗШУКИ

Пошукую ОЛЬГУ ВІСНИЦЬКУ (Вісневську) по дівочому назвиську, що виїхала до ЗДА в 1920 р. з м. Самбора, (Галичина), правдоподібно до Шікаґо, Ілл. Хто знав би про неї, або вона сама — прошу писати на адресу:
ЕДВАРД САРАХМАН
c/o Svoboda
81 Grand St., Jersey City 3, N. J.

OSTROVSKY з Львова, маляр, що перебував в DP таборі Берхтесґаден, нехай негайно відізвіться на адресу:
FRANCIAN THEOPHIL
907 North Townsend Street
Syracuse, N. Y.

Шукаю таких осіб, які перебувають в Англії: Прошу відгукнутися на адресу: Konstantyn Tupiczak, 38 Franklin St., Gettysburg, Pa., U.S.A.

Шукаю МІХАЛА МЕЛЬНИКОВИЧА, який від'їхав з Бремену 20.7.51 до Америки. Прошу сповістити на адресу.
JAKOW ROMANIUK
358 East 72nd Street
New York City, N. Y.

Роман Лисняк

РІЗДВЯНА ГУМОРЕСКА

Другий день Різдва.

Парубок Иосиф Гуменюк молиться до святого Иосифа, щоб він був ласкавий цієї ночі. Св. Иосиф є єдиним святим на якого Иосиф може покладатися.

„Коли можливо, то не присилай вуйка із сороковим числом чобіт. Вони мене тиснуть".

Иосиф, скрегочучи від холоду зубами, криється між вербами, на другому кілометрі гостинця до Стецеви. Це самотня і заметена снігом долина.

„Святий Иосифе, нехай це буде багач. Я маю йти до Стефанії".

Вечірнє сонце топиться в морі блискучого снігу. Иосиф Гуменюк не буде мати свідків.

„Святий Иосифе, вже посилай його. Я мушу бути на час у Стефанії".

Иосиф Гуменюк збиває час, виписуючи палюгою на снігу побажання „Веселих Свят".

„Святий Иосифе, це мусить бути дуже багатий господар. Завтра Стефанія має ім'янини".

Иосиф тимчасом розглядає діри в подертому кожусі. Правий черевик роззявив рота і викидає онучу.

„Чи я можу таким йти до Стефанії на Різдво? Святий Иосифе, зглянься. Він мусить мати також добрі на мене вовняні штани з „горою" золотих. Ти знаєш!"

Чи святий так дуже зайнятий? Бо Иосиф Гуменюк чекає вже більш як дві години під морозним небом. Ніхто не вертається з гостей. Иосиф вже починає цідити крізь зуби погані слова, коли над'їздять сани.

Иосиф підходить ближче до прометеного гостинця, кидає перед коней чорну плахту і...

Иосиф Гуменюк і Святий Иосиф мають пеха: на санях не сидить багатий господар із сороковим числом чобіт і „горою" золотих. На санях сидить п'ять бувших „товаришів по фаху", що саме на Різдво поверталися із снятинської в'язниці. Вони сміються з невдахи Иосифа Гуменюка і запрошують його підвезтися і поколядувати з нагоди.

Щойно на другий день бачить Иосиф свою Стефанію. У протертому кожусі й без золотих. Але в церкві, у спільній молитві вони обидвоє присягають Святому Иосифові вічну помсту!

Надія Хмара

РІЗДВО

Білий сніг... переді мною
Величава у вікні
Пишно-прибрана ялинка,
І горять її вогні.

Білий сніг, мов біла мрія,
Білий сніг, мов білий сон,
Повний суму, все ж чарівний,
Захопив у свій полон.

І здається, Ти зі мною,
Це для нас обох ясні,
Крізь кришталі білих вітів
Миготять оці вогні.

Та однак легенько, стиха,
Сон злетів з моїх повік,
І мені назустріч лине
Многокрилий Новий Рік!

За вікном моїм лунає
Гучно новорічний дзвін,
І здобути вперто кличе
Неосяжне щастя він!

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

ПОДЯКА

Щиру подяку складаю бувшим учням (-цям) української Гімназії в Золочеві (Галичина) Вп. панам(-ням) Мар. Волуйчикові, Євг. Волуйчикові, Вас. Іванчишиному, Волод. Квасові, інж. Вас. Заброцькому, інж. Сем. Заброцькому, о. Люб. Мудрому, Ярос. Петрикові, Волод. Познахівському, Талії Чайківській-Возняк, Др. мед. Орест. Яхторовичеві, Степанії Шипулі, Ярославі Шипулі-Ґудзяк і Свд. Рицареві, які в день моїх ім'янин передали мені, через свого представника Вп. п. інж. Заброцького Сем. з Ню Йорку, свої збірні побажання і грошевий чек.

Щиру подяку складаю також всім тим бувшим учням (-цям) Української Гімназії в Реґенсбурзі (Баварія), які в згаданий день, через свого представника Вп. п. Богдана Миська з Филаделфії, надіслали мені також свої збірні побажання і банковий чек.

З нагоди Різдва Христового — бажаю Вам усім і Вашим Рідним — ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

МИКОЛА ВЕЛИЧКО
б. дир. гімназії в Золочеві і Реґенсбурзі.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

З НАГОДИ РІЗДВЯНИХ СВЯТ
бажаємо
всім Рідним і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Цісикова з дітьми.

Найщиріші побажання
З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
і НОВИМ РОКОМ
для Рідні, Приятелів і Знайомих
пересилають
Др. Роман і Ольга Граб.

З нагоди
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і НОВОГО РОКУ
бажаємо
всіх благ Рідним, Приятелям і всім Знайомим
А. і Гр. Лучанко

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та НОВИМ РОКОМ
щастя й здоров'я
Рідні, Приятелям та Знайомим
бажає
Др. Зенон Каратницький
Ню Йорк.

З нагоди
СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
щирі побажання пересилають
Рідні, Приятелям, Товаришам і Знайомим
Теодозія, Михайло, Тарас Галібей, Нова адреса: 334 E. Russell Ave., Flint 5, Mich.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— та —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Друзям та Знайомим
бажає
інж. Іван В. Турянський.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Усім Рідним, Приятелям і Знайомим бажаємо
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСТЯ В НОВОМУ РОЦІ.
Харків Марія і Олександер
Трентон 121 Second St.

Вп. Панству І. і Д. Микитам попередньо з Филаделфії
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Володимир і Ірина Б.
1241 Lawrence Av., Chicago 40, Ill.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Рідні і знайомим в Краю, Америці і по цілому світі
бажають
А. К. Буки
301 Woodward Street
Jersey City, N. J.

Рідним, Приятелям, Друзям Союзникам з Краківського процесу в 1926 р. в Батьківщині і Америці та розсіяним по інших країнах—щирий привіт з Різдвом Христовим і Новим Роком.
Теодор Семаківський
5200 Alta Canada Rd.,
La Canada, California.

Родині, Приятелям і Знайомим в Німеччині і Америці свої найщиріші Різдвяні побажання
передають
Степан і Ляріса Кос з дочкою
40½ Paul Gore St.
Jamaica Plains, Mass.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
Приятелям і Знайомим
Осип Капшінський
Ню Йорк, 331 E. 5th St., N.Y.C

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
Рідні та Знайомим
Борис й Леськови

Видавців, Управи українських видавництв, книгарень, з якими я в торговельних зв'язках, та Знайомих вітаємо з Різдвом Христовим і бажаємо щасливого Нового 1953 Року.
Михайло і Наталія Гікаві
2323 W. Rice St., Chicago 22, Ill.

Сальон Краси „Марійка"
пересилає своїм Клієнтам щирі побажання
веселих свят Різдва Христового і Щасливого Нового Року.
318 East 6th St., New York City
GR. 5-7244.

Родині, Приятелям, з Люблинця Нового, Горойдя та околиці, усім Знайомим міста Дітройт та колишнього табору Корнберг передають свої найщиріші Різдвяні побажання
Петро і Ева Ярецькі з родиною
13494 Klinger St., Detroit 13, Mich.

Привітання
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та щирі побажання
з НОВИМ РОКОМ
пересилає Друзям
Р. Лисяк.

Щирі святочні желання з Різдвом Христовим і Новим 1953 роком — усім нашим рідним, знайомим, приятелям, односельчанам і парафіянам: Христос Родився! — Славіте Його! —
шлють
о. прот. Др Володимир і Галина Левицькі з діточками.
Алентавн, Па. Різдво 1953 р.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Найкращі побажання з нагоди Різдва Христового і Нового Року пересилає для всіх своїх Друзів і Знайомих
Д-р Степан Росоха,
P. O. Box 3033, Winnipeg, Canada

Усім Приятелям, Знайомим і Товаришам по громадській праці, Щасливих Свят Різдва Христового і Нового Року
бажають
Іванка й Олександер Нички з Пасейку

Рідним, Своякам, Приятелям та добрим Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
А. Чубатий
118 — 7th St., N. Y. C. 9, N. Y.

Сердечні побажання Друзям й Знайомим
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
і НОВИМ РОКОМ
складає
Др. Павло Сидор
27 Maple Ave., Irvington, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та КРАЩОГО НОВОГО РОКУ
всім Своякам, Приятелям і Знайомим
бажають
Кузики з Трентону

Рідних, Приятелів і Знайомих
щиро вітаємо
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та НОВИМ РОКОМ
Юліян Напасся зріднею
254 E. 3rd St., New York 9, N. Y.

Всім Кревним, Приятелям та Знайомим бажаємо
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Різдва Христового та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Степан, Ірина та Олександер Бовацюк

З Різдвом Христовим і Новим Роком вітаємо усіх наших Найрідніших, Приятелів і Знайомих.
Лідія, Леонтій і Любомир Крушельницькі. Стефанія і Сильвестер Каратницькі — Ню Йорк.

Усій ближчій і дальшій Родині, Приятелям і Знайомим пересилають з нагоди Різдва Христового найщиріші побажання всего найкращого
Крушельницькі — Никифорики з Ню Йорку.

Всім Рідним та Знайомим щастя й здоров'я
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
та НОВИМ РОКОМ
бажають
Лев і Марта Гречаники і Осип Копач.

З нагоди
ХРИСТОВОГО РІЗДВА
Рідні і щирим Приятелям
бажаємо
здоров'я і багато радости.
Роман і Іванна Савицькі з сином

Рідним, Друзям і всім Знайомим
з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
щастя, здоров'я і всього найкращого
бажають
О. і А. Маруненко
226 Diamond St., Bethlehem, Pa.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Рідні та Знайомим
Др. Марія Танчак-Дицьо та Др. Юрій Дицьо
723 Market Ave. N., Canton, Ohio

Рідним, Друзям та Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає
Ярослав Климовський
1938 Summit Place N. E.
Washington 2, D. C.

Рідним, Односельчанам і Знайомим в Краю та на еміграції
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Галина й Роман Чучкевичі
1820 Holmden Av., Cleveland 9. O.

Родині, Приятелям Раківця, Соснова і околиці, усім таборянам Шальдорфу і Пфарркірхену та усім Знайомим українцям в Бостоні передають Різдвяні поздоровлення
Михайло і Пелагія Кисілі
40 Paul Gore St.
Jamaica Plain, Mass.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім своїм Членам
бажає
Управа Черча

Родині, Приятелям та Знайомим по цім і по тім боці океанів пересилаємо традиційну прадідівську староукраїнську благовість
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
та водночас найсердечніші побажання всього особистого й загально-національного добра в Новім 1953 Році.
Михайлина та Іван Ставничі з родиною